

Izdaja odbor za splošne zadeve Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Franc Fale, Alojz Janežič, Ivo Kohlenbrand, Marjan Kolar, Frančiška Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Telefon 86 030, int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk Maribor

INFORMATIVNI

Fužinar

MESEČNO GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Leto VIII.

Ravne na Koroškem, november 1971

Št. 11

PRAZNIČNI NOVEMBER

Ta mesec smo začeli s spominom na mrtve, s počastitvijo njihovega deleža v živem svetu, s priznanjem, da smo z našimi mrtvimi zgodovinsko povezani, morda še s tihim premislekom enkrat v 365 dneh, da živimo trenutek in bomo mrtvi vso večnost, ter z vsemi razsežnostmi, ki jih tak premislek pred človekom razgrne.

Končujemo november s praznikom naše države, z rojstvom nove Jugoslavije, federacije naših republik, v katerih so jugoslovanski narodi prvič v svoji zgodovini izborili enakopravnost, združeno s socialno revolucijo. Ta praznik, 29. november, dobiva z leti vse večji pomen in težo za vse Jugoslovane, ne samo za tiste, ki pomnijo vojno leto 1943, ko je bil položen prvi temelj za novo državo.

Ne gre samo za to, da naša država prva na svetu uveljavlja s samoupravljanjem najširšo možno obliko vladanja državljanov v svoji državi ter s tem dejansko vodenje vseh »javnih reči« (kar beseda respublica dejansko od vsega začetka pomeni, pa se nikoli ni dobesedno uresničilo), večje demokracije pa si ni mogoče zamisliti. Ne gre tudi le za to, da smo v razmeroma kratki dobi kljub sistemu ene stranke dosegli tako strpnost med pripadniki različnih nazorov, jezikov in ver, kakor le malokje na svetu. Ne gre, naposled, tudi samo za to, da smo v tej kratki dobi spremenili zaostalo državo v srednje razvito ter pri tem izredno dvignili poprečno življenjsko raven ljudi. Ne gre torej le za spoznanje, kaj je naša država svojim državljanom lepega in dobrega dala, ampak gre tudi za zmeraj na novo spoznano resnico, da je naša država naša nujnost in naša usoda.

Poglejmo daleč v zgodovino ali pa samo nekaj desetletij nazaj, zmeraj se nam kaže ista podoba — da smo doma na vetrovnem prostoru, na križišču vzhoda in zahoda;

a kdaj je bilo na križiščih mirno in varno? Tu lahko zdrži in kljubuje samo močna država, ki ji daje moč njena enotnost ter zavest državljanov, da jim je ta država dom in trdnjava obenem.

In če se take besede zdijo napihnjene, starosvetne ter naročeno prazniške, če mislimo, da so nepotrebne, nas en sam pogled na tu in tam poganjajoče nacionalizme po državi prepriča, da žal ni tako, da imajo pozivi k bratstvu in enotnosti med jugoslovanskimi narodi svoj globoki smisel in aktualnost. A to je le ena nevarnost, ki bi mogla, če bi se razrasla, ogroziti moč

IZ VSEBINE

Inž. Franjo Mahorčič — 60-letnik — Kje in kako bomo gradili — Z zasedanja delavskega sveta — Komunisti SMO o socialnih razlikah — Dogovor med železarnami — Iz dela kolektivnih izvršilnih organov — So pisarniški delavci res breme podjetja — Ženske so obiskale grad Trakoščan — Strokovna posvetovanja in raziskave — Kulturna kronika — Športne vesti — Kaj bomo brali v 4. št. Koroškega fužinarja

Inž. Franjo Mahorčič — 60 letnik

Čez dober teden bo praznoval 60-letnico delovnega in plodnega življenja naš tehniški direktor dipl. inž. Franjo Mahorčič.

Inž. Mahorčič se je rodil 23. novembra 1911 v Sežani na Primorskem. Italijanska okupacija mu je onemogočila šolanje v materinščini, zato je obiskoval gimnazijo in univerzo v Ljubljani ter l. 1936 diplomiral za inženirja kemije.

Zaradi gospodarske krize ni bilo mogoče takoj dobiti zaposlitve, kapitalisti pa so dajali prednost svojim ljudem. Prvo službo je mladi inženir nastopil v usnjarni v Mariboru, kjer pa se strokovno ni mogel izpopolnjevati, kot je želel, zato je l. 1937 prosil za delo v ravenski železarni in ga dobil marca 1938.

Takrat v Jugoslaviji še ni bilo metalurške fakultete, zato se je precej kemikov preusmerilo na proizvodnjo jekla; med te se je uvrstil tudi inž. Mahorčič. Po krajši specializaciji pri Böhlerju je l. 1939 začel delati pri popravljani SM peči, ko so po 22 letih na Ravnah spet začeli »kuhati«

države. Druga je nerazumljiva ravnodušnost precejšnjega števila ljudi do vsega, kar je vzvišeno, svečano, praznično, dvignjeno nad vsakdanjo življenjsko in delovno prakso ter rutino. Kot da so državni prazniki ali prazniki nasploh nekaj, kar je kvečjemu še za šolarje in politične funkcionarje.

Ne more biti dvoma o tem, kako nevarno je lahko pomanjkanje spoštovanja simbolov lastne države, ker kaže nerazumevanje njenega pomena in njenih funkcij. Tedaj ni in še dolgo ne bo odveč beseda opomnje na predvečer našega državnega praznika —

Jugoslavija smo mi vsi, v dobrem in hudem; to je spoznanje čustva in razuma, preteklosti in sedanjosti, borbe in dela.

Naj tedaj živi 29. november, rojstni dan nove Jugoslavije!

jeklo. V začetku je bil za vse sam, od laboranta v kemijskem in mehanskem laboratoriju do inženirja v topilnici in livarni, pa tudi pisarniška dela je moral opravljati.

Na tem delovnem mestu je doživel okupacijo in ostal v železarni zaradi pomanjkanja strokovnega kadra vse do odhoda v NOV avgusta 1944. Večinoma je deloval na koroškem območju od Javorja do Borovelj, v začetku kot član okrajnega in končno pokrajinskega odbora OF za Koroško.

Po osvoboditvi ga je ministrstvo za industrijo in rudarstvo postavilo za »delegata v jeklarni na Ravnah« dne 25. maja 1945. To funkcijo je opravljal do marca

1946, ko je bil postavljen za tehniškega direktorja in ostal na tem položaju do danes.

Ves čas je tesno sodeloval pri načrtovanju in razvoju podjetja. Je nosilec vrste odlikovanj in je kot prvi pri nas prejel občinsko nagrado za delo v gospodarstvu.

Tehniški direktor inž. Mahorčič je strokovno izredno razgledan metalurg ter je zaradi svojega poštenega in človeškega odnosa do podrejenih priljubljen med kolegi in spoštovan v celem podjetju.

Ob visokem življenjskem jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo predvsem zdravja, da bi lahko še dolgo enako uspešno kot doslej delal med nami!

Franc Fale, glavni direktor železarne Ravne

Kje in kako bomo gradili

Stanovanje je ena najpomembnejših dobrin delovnega človeka. Urejene stanovanjske razmere so pogoj osebnega zadovoljstva in družinske sreče. Tega se v železarni Ravne v polni meri zavedamo. Od leta 1948 do danes se je na Ravnah zgradilo 797 stanovanj, ki so družbena last. Z njimi upravlja stanovanjsko podjetje na Ravnah, v njih pa stanujejo v glavnem delavci železarne Ravne.

Dosedanji stroški za stanovanjsko izgradnjo v družbenem sektorju od leta 1948 do 1971 znašajo na Ravnah 58.000.000 din. Hkrati ko je na Ravnah rastla tovarna, so zrastle naselja Čečovje, Navrški vrh, na Šancah in Dobja vas. V izgradnji sta naselja Janeče in Dobji dvor. Poleg izrazito družbene in kasneje zasebne gradnje je železarna Ravne sodelovala tudi v združni gradnji in s krediti pomagala zasebnikom.

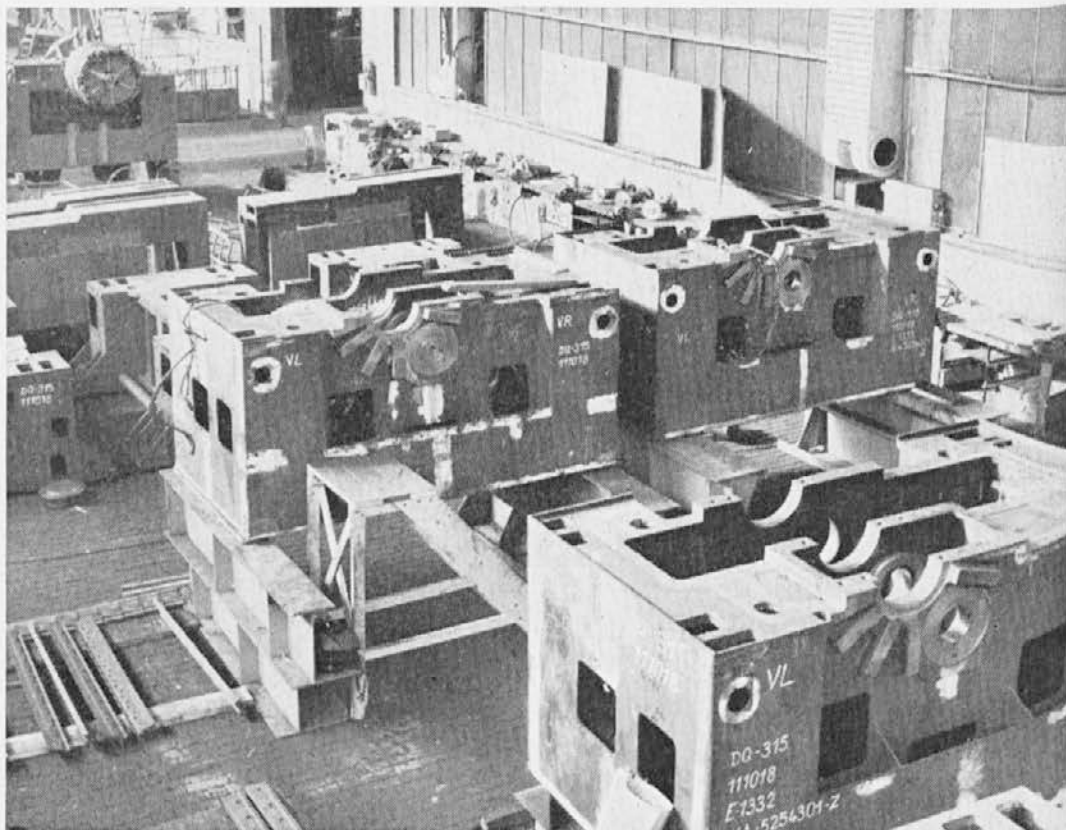
Poseben primer gradnje vrstnih hiš je Dobja vas. V Dobji vasi je gradbeno pod-

jetje »Gradis« zgradilo do razširjene 3. faze 84 stanovanj treh različnih velikosti. Po dograditvi so naši delavci s pomočjo kredita odkupili stanovanja in jih dogradili.

Najvišji kredit za Dobjo vas je znašal 70.000 din, najnižji pa 43.000 din. Jeseni leta 1968 smo imeli težave s prepričevanjem ljudi, naj kupijo stanovanja v Dobji vasi. V letu 1970 so nastopile nove nasprotne težave — stanovanj je bilo premalo in kupcev preveč.

Naslednja vrsta gradnje stanovanj na Ravnah je izključno zasebna gradnja. Tudi zasebno stanovanjsko gradnjo že nekaj let podpira železarna Ravne v okviru svojih možnosti.

V združni stanovanjski izgradnji (Navrški vrh), v družbeno zasebni izgradnji (Dobja vas) in v čisto zasebni izgradnji je bilo doslej zgrajenih 395 stanovanj. Če odštejemo izključno družbeno gradnjo z zgoraj omenjenimi vrstami gradenj stanovanj,

Montaža stiskalnic

potem ugotovimo, da se je skupaj zgradilo 1192 stanovanj. Nedvomno predstavljajo vsa ta stanovanja pomembno bogastvo, ki ga moramo vzdrževati, čuvati in naprej širiti.

Za čisto zasebno stanovanjsko izgradnjo je bil dan najvišji kredit 35.000 din, najnižji pa 10.000 din.

Višina vseh kreditov za združeno gradnjo, za družbeno-zasebno gradnjo in za čisto zasebno gradnjo znaša 9.700.000 din. Res se je pri komunalni ureditvi pomagalo pri vseh vrstah gradnje, toda največji delež so morali plačati in še plačujejo tisti, ki so gradili ali pa še gradijo. To nam nazorno pove dejstvo, če primerjamo število zgrajenih stanovanj in stroške za izključno družbeno gradnjo in stroške, ki izhajajo iz drugih načinov gradnje. Takoj opazimo, da je za železarno Ravne, zlasti pa za hitrejšo večanje stanovanjskega fonda treba smotrno vključevati v čimvečji meri tudi denar zasebnikov.

Na komunalnem oddelku železarne Ravne je 212 prošenj za stanovanje. Ob novi valjarni v Podgradu pa stanuje 53 družin, ki jih moramo preseliti. Naša delovna skupnost bo še nadalje naraščala in stanovanjski problem še dolgo ne bo rešen.

In ko smo ugotovili, kje smo v stanovanjski izgradnji, si hkrati moramo postaviti cilj, kam in kako hočemo v bodoče. Oblikovati moramo tako politiko, da bo pot do cilja čimbolj realna.

Mežiška dolina z Ravnami je prostorno omejena. To nam narekuje še posebej preudarno načrtovanje stanovanjske gradnje pri izrabljanju prostora. Še posebej pa mora naša stanovanjska gradnja težiti za tem, da bi čimprej zgradili čimveč ob racionalnem izkoriščanju prostora in ob čimvečji udeležbi denarja zasebnikov. To mora biti politika današnjega in jutrišnjega dne naše delovne skupnosti.

Za gradnjo stanovanj sta, kot smo ugotovili, potrebna prostor in denar. Glede prostora je lažje, z denarjem pa težje. No, pa najprej o prostorskih možnostih.

Javornik je urbanistično rešen za družbeno gradnjo. Predvidenih je okrog 1200 stanovanj za 4000 ljudi z vsemi ustreznimi lokali in šolo. Začelo se je, v gradnji je 63 stanovanj.

Na tako zvanem »Piglu« je možno zgraditi 50 do 60 zasebnih stanovanj. Urbanistična rešitev še ni naročena. Žal pa bo komunalna ureditev zaradi posebnosti terena zelo draga.

Sporazumno z železarno Ravne je komunalni sklad pri skupščini občine Ravne razpisal javni natečaj za zazidavo Kotelj. Rok za predložitev zazidalnega načrta poteče konec novembra. V prvi fazi naj bi se v Kotljah začelo za gradnjo 100 do 130 stanovanj. Okrog 30 odst. naj bi bilo vrstnih hiš, ostalih 70 odst. pa individualnih. Sicer pa je vse zaenkrat odvisno še od zazidalnega načrta, ki bo izbran kot najboljši.

Po zamisli naj bi Kotlje postale lepa kombinacija stanovanjskega naselja z določenim številom sob za turiste. Predvidevajo se 3 do 4 različne velikosti hiš in čimboljša vključitev v predalpsko okolje samega kraja.

Posebno poglavje za zazidavo Kotelj je izključna zasebna last zemljišč. Z lastniki

se bo treba pogovoriti, od njih bo v glavnem odvisen začetek gradnje v Kotljah.

Na jugovzhodnem delu Šanc na Ravnah je še prostora za 20 do 25 zasebnih hiš. Tudi tu je zemljišče last zasebnika ter zazidava v glavnem odvisna od njega.

V Reki severno od Raven je prostora za 70 do 100 zasebnih hiš. Reka urbanistično ni rešena. Največji problem je pomanjkanje zdrave pitne vode za večje stanovanjsko naselje. Janeče in Dobji dvor sta v glavnem že zazidana. Ostane nam še prostor pod Gonjami na Prevaljah.

Gonje so urbanistično rešene. Železarna Ravne ima možnost gradnje 40 vrstnih hiš po načinu kot v Dobji vasi. Postavljamo pa pogoj, da h komunalni ureditvi prispevamo za enake objekte vsi enako količino denarja. Z drugo besedo: toliko, kolikor bi morali plačati mi, morajo plačati tudi druge delovne skupnosti za svoje objekte. Za zasebno gradnjo pod Gonjami se lokacije že dobijo, čeprav odkup zemljišča še ni urejen.

Ko smo ugotovili prostorske možnosti naše bodoče stanovanjske gradnje, pogledimo še finančno stran. Tu je mnogo težje. Denarja je povsod in vedno premalo.

Mi poznamo predvsem štiri načine zbiranja denarja za stanovanjsko gradnjo. Prvi je v tem, da morajo vse delovne skupnosti obvezno 4 odst. od bruto osebnih dohodkov odvajati za stanovanjsko gradnjo. V železarni Ravne bo to letos predstavljalo okrog 3,5 milijona din.

Drugi način je financiranje iz sklada skupne porabe. Delavski svet železarne Ravne je za letos namenil 4 milijone din za stanovanjsko gradnjo. Zaradi splošne nelikvidnosti v Jugoslaviji je ta denar na papirju in med našimi dolžniki, ne pa na računu železarne Ravne. Medtem pa cena stanovanjske gradnje iz dneva v dan vrtoglavo narašča.

Tretji način financiranja stanovanjske gradnje predstavlja denar iz amortizacije stanovanjskega podjetja. Ta je zaradi nizkih najemnin zelo majhen in za razširjeno reprodukcijo stanovanjskega fonda manj pomemben. Normalno bi bilo, da bi prav amortizacija postala glavni dejavnik na področju novogradnje stanovanj.

Četrty način financiranja je denar zasebnikov, navadno oplojen s krediti delovnih skupnosti oz. bank.

Medtem ko sta prvi in tretji način zbiranja denarja za stanovanjsko gradnjo že urejena sistemsko s predpisi, je drugi odraz naše poslovne politike in odločitev samoupravnih organov, skratka podjetniško-samoupravnih prizadevanj delovne skupnosti nasploh.

In četrti, ki postaja vedno pomembnejši, je denar zasebnikov, oplojen s krediti. Ta mora izdatneje pomagati pri reševanju stanovanjske problematike. Ljudje so za sodelovanje večinoma pripravljeni, če gre za gradnjo lastnega stanovanja, zato moramo pogumno in vztrajno iskati oblike in metode zlivanja denarja zasebnikov za stanovanjsko gradnjo. Pri mladih delavcih bi morali začeti že zgodaj z načrtnim varčevanjem. Naša delovna skupnost pa naj bi tako varčevanje ustrezno stimulirala.

Po vsej občini so delovne organizacije, ki imajo ene več druge manj denarja za stanovanjsko gradnjo. Tu so mišljena sred-

stva obveznega 4 odst. odvajanja od bruto OD za stanovanjsko gradnjo. Če bi ta denar nekje združili, bi izdatneje lahko reševali stanovanjsko krizo, združevanje pa bi moralo biti v interesu vseh delovnih skupnosti.

Če na kratko povzamem načrt naše politike na področju stanovanjske gradnje v bodoče, je tak:

— delovna skupnost železarne Ravne bo tudi v bodoče gradila in sodelovala pri izgradnji stanovanj družbenega sektorja za naše delavce;

— zaradi smotrne izrabe prostora in cenejših gradnje bomo podpirali organizirano gradnjo vrstnih hiš po vzoru Dobje vasi;

— ustrezne pomoči in razumevanja mora biti deležna zasebna gradnja;

— denar naših delavcev, oplojen s krediti, mora postati pomembnejši dejavnik naše bodoče stanovanjske gradnje;

— skupščini občine Ravne na Koroškem predlagamo, da se zaradi bodoče smotrne politike financiranja stanovanjske gradnje s 1. januarjem 1972 ustanovi stanovanjski sklad delovnih skupnosti občine Ravne.

KDO ŽELI DOPISOVATI V ŽELEZARJA NA JESENICAH IN V ŠTORAH

Kmalu po združitvi v eno podjetje smo se sestali uredniki vseh treh železarskih glasil in se domenili: pod isto streho smo, vsak svoj časopis imamo, prav bi bilo, da bi vedeli, kaj se pomembnega dogaja v drugih dveh železarnah, prav bi bilo, da bi redno izmenjavali članke, reportaže in fotografije.

Nekaj časa smo še držali besedo, kaj poslali na Jesenice, kaj v Štore, od tam kaj dobili in objavili, potem pa je počasi presahnilo. Po telefonu smo se klicali in dogovarjali, nagovarjali redne sodelavce našega Fužinarja, naj kaj napišejo, pa ni bilo kaj iz tega.

Nismo sicer obupali, da tako sodelovanje ne bi bilo vendarle mogoče, videli pa smo, da vsak urednik komaj za svoj časopis dobi dovolj člankov, kje šele, da bi skrbel za jeseniškega in štorskega — ko imajo Štore prav tako mesečnik kot mi, Jesenice pa celo tednik.

Po dveh letih smo se konec oktobra letos sestali in ugotovili, da ni dopisnikov nič več, kot jih je bilo na začetku, da z direktorije ZPSŽ v Ljubljani dokaj redno dobivamo le članke generalnega direktorja Klančnika, sicer pa niti gradiva z zasedanj osrednjega delavskega sveta ne (za tega smo potem prosili). Tako smo sklenili zasledovati naše železarske časopise ter iz njih ponatisniti, kar se nam bo zdelo koristno, pa javno povabiti k sodelovanju v »Železarju« železarne Jesenice in v »Štorskem železarju« železarne Štore naše sodelavce. Mogoče bo to le pomagalo, da bomo bolj seznanjeni o dogodkih v sosednjih dveh železarnah ter bo to ena od poti več k medsebojnemu spoznavanju in zblizjevanju, ki si ga vsi želimo in h kateremu dokaj uspešno težimo s športnimi in kulturnimi srečanji.

Urednik

Z zasedanja delavskega sveta

Na zadnjem zasedanju je delavski svet razpravljajal o predlogu za razvrednotenje nekurantnih zalog materiala razreda 6, o poročilu o poslovanju železarne v 9 mesecih letošnjega leta, predlogu internega samoupravnega sporazuma in predlaganih spremembah ter dopolnitvah pravilnika o delitvi OD. Uvodoma pa je bil delavski svet seznanjen z dopolnitvami samoupravnega sporazuma, ki jih je zahtevala verifikacijska komisija oziroma je dopolnitve zahtevala kot pogoj za njegovo potrditev. Čas, do katerega je bilo treba sporočiti naše stališče na njihove zahteve, je bil zelo kratek, zato razprave o njihovih zahtevah v naših samoupravnih organih ni bilo možno organizirati. Ker zahtevane dopolnitve niso bile bistvene in na našo železarno nimajo nobenega vpliva in pa ker so se z njihovo zahtevo strinjale tudi druge podpisnice sporazuma, jim je bil naš pristanek za dopolnitev nekaterih določb sporočen.

Delavski svet se je, potem ko je bil podrobneje seznanjen z dopolnitvami, ki jih je zahtevala in izvršila verifikacijska komisija, s privolitvijo železarne strinjal.

Pri podatkih o poslovanju v 9 mesecih letos je bilo povedano, da smo obseg skupne proizvodnje dosegli z 99,7 odst. ali za 10,1 odst. več kot v enakem obdobju lani. Čeprav skupna proizvodnja ni bila dosežena, smo obseg blagovne proizvodnje dosegli s 102,7 odst. ali za 18,3 odst. več kot v enakem obdobju lansko leto. Realizacijo smo dosegli s 113,7 odst. oziroma smo jo proti enakemu obdobju lanskega leta presegli za 39,8 odst. Produktivnost, merjena na tono in zaposlenega, smo dosegli s 114,2 odst., merjeno na vrednost, zaposlenega in mesec pa smo dosegli s 135,2 odst. Čeprav smo obseg blagovne proizvodnje prekoračili, pa imamo nekaj nad 8.000 t zaostankov. Precej slabša je še vedno situacija pri izvozu, saj smo ga od prvotno predvidenega dosegli le s 66 odst. Situacija pa je še slabša v primerjavi z doseženimi rezultati lanskega leta. Beležimo pa pri izvozu določene premike v korist višje vrednim izdelkom. Od celotne količine izdelkov, ki smo jih izvozili lani, je bilo približno 90 odst. izdelkov 114. panoge, letos pa udeležba teh izdelkov znaša le še 55,5 odst., kar pomeni, da je pri izvozu bolj udeležena 117. panoga. Ustrezno takemu premiku se je bistveno povišala tudi poprečna cena, ki jo dosežemo na tono izvoženega materiala. Kot v prejšnjem obdobju je tudi za poslovanje 9 mesecev karakteristično, da se nam še vedno povečuje stanje dolžnikov, saj znaša že prek 204 milijone S din oziroma se je povečalo v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta kar za 59 odst. Ker nam drugi ne plačajo računov, so se razumljivo povečale tudi naše obveznosti do dobaviteljev in so narasle že na nekaj nad 67 milijonov din. Seznam podjetij, ki nam največ dolgujejo, se dejansko bistveno ni menial. Na prvih dveh mestih sta še vedno Čelik Beograd in Metalka Ljubljana. Posledica takega stanja je naša stalna nelikvidnost in blokada žiro računa. Samo podatek, da smo imeli v celotnem dosedanjem obdobju letošnjega leta deblokiran

žiro račun samo 11 dni meseca februarja in 10 dni meseca aprila, ta podatek dovolj zgovorno pojasnjuje. Če upoštevamo dosežene rezultate v skupni in blagovni proizvodnji ter realizaciji, lahko ocenimo, da je bilo poslovanje zadovoljivo, vendar pa se železarna kljub papirnato finančno ugodnemu rezultatu s skrajnimi naporimi stalno bori z nelikvidnostjo, posledica tega pa so tudi težave, ki nastopajo vsak mesec pri zbiranju potrebnih finančnih sredstev za redna izplačila OD zaposlenim.

V podatkih o poslovanju železarne so bili upoštevani tudi podatki in finančni rezultat našega počitniškega doma. Do konca meseca septembra je bila v domu zabeležena poslovna izguba v višini 238.000 S din. Treba pa je vedeti, da se bo ta znesek do konca leta še nekoliko povečal. Vračunani namreč še niso vsi stroški, ki bodo v domu nastali v zadnjem četrtletju, so pa to stalni stroški — amortizacija, OD upravnik in podobno, ki se jim ne moremo izogniti.

V razpravi je bilo poudarjeno, da sta za poslovanje značilna predvsem sorazmerno visoko dosežena realizacija, ki pa je bila v večji meri dosežena na račun višjih cen predvsem izdelkov 114. panoge, nekoliko manj pa s povečano proizvodnjo in pa pomanjkanje večjih naporov in prizadevanj za povečanje izvoza. Namesto da bi obseg izvoza povečevali, žal ugotavljamo, da pri tem iz meseca v mesec zaostajamo. OD so v poprečju na zaposlenega ob upoštevanju izplačil iz rednega dela in dodatka za letni dopust v 9 mesecih znašali 1.683,09 din, kar znaša 17,56 odst. več kot v enakem obdobju lanskega leta in so po oceni nekaterih diskutantov v glavnem kompenzirali porast cen na tržišču. Pri formiranju globala in politiki gibanja OD je bilo rečeno, da je na tem področju potrebna trezna poslovna politika, saj moramo iz ustvarjenega dohodka odvajati tudi določena sredstva za sklade, predvsem pa za nadaljevanje družbene gradnje stanovanj. Razlike, ki nastajajo v posameznih mesecih in včasih zbujaajo tudi negotovanje, so posledica doseganja različnih poslovnih rezultatov v posameznih mesecih, delno pa so tudi odraz števila dejansko opravljenih ur v posameznem mesecu.

Razprava o predlogu dopolnitev pravilnika o delitvi OD je bila, ker pač zadeva dokaj občutljivo področje, tudi temu primerno obsežna in v določenih primerih polemična. Uvodoma je bilo pojasnjeno, da se predlagane dopolnitve tekstualnega dela pravilnika o delitvi OD nanašajo na dopolnitve, ki jih je v našem sistemu oblikovanja in delitve OD treba izpopolnjevati, na dopolnitve, ki jih moramo opraviti v zvezi s samoupravnim sporazumom, na dopolnitve, ki bodo nastale v zvezi s prehodom na strojni obračun OD in na dopolnitve v zvezi s spremenjenim načinom oblikovanja sredstev, namenjenih za izplačilo regresa za letni dopust. Pri spremembah in dopolnitvah pravilnika ocen delovnih mest in kodeksa del pa je bilo rečeno, da je delavski svet zdaj veljavni pravilnik o delitvi OD sprejel meseca junija 1969. leta. Z namenom, da ne bi vršili stalnih popravk in ker v železarni nismo imeli orga-

nizirane strokovne službe, ki bi se bavila izključno s tem področjem, je delavski svet ob sprejetju pravilnika sprejel tudi odločitev, da se do nadaljnjega prepove vsako dopolnjevanje in spreminjanje pravilnika. Sprejeta prepoved vse do zdaj ni bila preklicana, zato so bili nekateri predlogi in zahtevki zadržani dalj časa. Potem ko je bila osnovana strokovna služba, je na tem problemu pričela delati. Njena prva naloga je bila, da je ugotovila obstoječe stanje in izvršila pregled zaostalih predlogov in zahtev. Predlogi so po obdelavi v strokovni službi bili obravnavani še v nekaterih drugih strokovnih službah, komisiji za OD in obeh odborih. Nekatero predloge so predlagatelji med razpravo sami umaknili, predlogi, za katere je bilo ugotovljeno, da so upravičeni in da je potrebna njihova uskladitev, pa so bili posredovani v potrditev delavskemu svetu.

V razpravi je bila izražena pripomba, da predlog, ki je posredovan, v celoti izpušča nekatere obrate, pripomba pa je bila tudi na predlog za preimenovanje nekaterih delovnih mest. Povedano je bilo, da so tako strokovne službe kot tudi vsi drugi samoupravni organi, ki so v predhodnih razpravah pri oblikovanju predloga sodelovali, obravnavali samo tiste predloge in zahteve, ki so bili predloženi. Če od nekih predlogov ni bilo, o njih seveda ni bilo možno razpravljati. So pa predlogi, predvsem kar zadeva prizadete obrate, vezani na njihovo bodočo makro in mikro organizacijo. Kar zadeva spremembe nazivov delovnih mest, pa je bilo povedano, da se zaradi spremembe nazivov ni povečevalo število obračunskih enot. Rečeno pa je bilo, da prihaja do določenih odstopanj pa tudi nepravilnosti, ki se včasih pojavljajo, delno tudi zaradi tega, ker določb pravilnika povsod v celoti ne upoštevajo. Po oceni nekaterih diskutantov je naš pravilnik sicer v redu, potrebno pa je doslednejše upoštevanje njegovih določb. Predlagane dopolnitve predstavljajo v celoti samo malenkostno korekturo in ne predstavljajo posebne dodatne obremenitve fonda OD, da pa je posamezne napake, ki so sicer obstajale, treba odpraviti. Zdaj ko je opravljeno to delo, se bo strokovna služba lahko posvetila obravnavi druge problematike, ki se pojavlja in nastopa na področju formiranja in delitve OD v železarni.

Nazadnje je bil delavski svet seznanjen še s predlogom za dodatno povišanje stopnje amortizacije osnovnih sredstev za letošnje leto. Rečeno je bilo, da uporaba sredstev iz tega naslova poteka po predvideni dinamiki, da pa so se med letom pojavljale nekatere potrebe, ki v prvotnem načrtu amortizacije niso bile predvidene. Da bi te potrebe lahko krili, se za določene skupine osnovnih sredstev predlaga povišanje amortizacijske stopnje.

Po pojasnilu posameznih predlogov in v razpravi dodatno izraženih mnenj in stališč je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Vzamejo se na znanje in potrdijo zahtevane dopolnitve verifikacijske komisije za potrditev samoupravnega sporazuma.

2. Odobri se razvrednotenje 50.397 kg nekurantnih zalog gotovih izdelkov valjarne, kovačnice in vzmetarne, katerih knjiž-

na vrednost po planski ceni znaša 247.212,43 din. Zaloge se odpišejo na vrednost 36.272,24 din oziroma na vrednost starega železa. Celotni dopis, ki bremeni izredne stroške, tako znaša 210.940,19 din.

3. Vzame se na znanje poročilo o poslovanju železarne v 9 mesecih letošnjega leta vključno z ugotovljenim finančnim rezultatom.

4. V predlaganem besedilu se potrди interni samoupravni sporazum o delitvi dohodka in OD v ZP slovenske železarne.

5. Potrди se predlog sprememb in dopolnitev tekstualnega dela pravilnika o delitvi OD, pravilnika ocen delovnih mest, organizacijske sheme in ocene delovnih mest v termični obdelavi in elektro remontu za jaki tok, povečanje števila zaposlenih na že obstoječih delovnih mestih, otvoritev delovnih mest, dopolnitev premijskega pravilnika in kodeksa del z dopolnitvijo, da se v tekstualnem delu pravilnika o delitvi OD doda:

— v 13. členu se v 1. odstavku doda besedilo »ali DS SO«, tako da se pravilno glasi:

»AO dela po merilih pravilnika za vrednotenje dela po enotnih osnovah in kodeksa del opravijo priprave dela v primeru spremembe tehnološkega procesa, pogojev dela in organizacije dela na predlog vodstva obrata, oddelka ali DS SO v sodelovanju z oddelkom za oblikovanje OD.

Predlog za spremembo meril pravilnika za vrednotenje dela po enotnih osnovah ali kodeksa del lahko zahteva tudi oddelek za oblikovanje OD.«

— V 39. členu se v 1. odstavku doda »ter črta besedilo 14. odstavka.«

— V 40. členu se menja dosedanje besedilo 6. odstavka, tako da se pravilno glasi:

»Za delo v podaljšanem delovnem času in za delo ob nedeljah so delavci upravičeni na dodatek v višini 50 odst., za delo na dan državnih praznikov pa v višini 75 odst.«

— V 41. členu se dopolni sedanje besedilo 1. odstavka, tako da se glasi:

»Za nočno delo pripada delavcu dodatek v višini 30 odst. Za nočno delo se šteje delo med 22. in 6. uro naslednjega dne. Za popoldansko delo, ki se šteje od 14. do 22. ure, pripada delavcu dodatek v višini 10 odst.«

— V 44. členu se v 1. odstavku črta besedilo »sklad skupne porabe« in nadomesti z besedilom »za OD«, tako da se besedilo pravilno glasi.

»Poleg regresa za letni dopust se iz sredstev za OD namensko zbirajo še sredstva v obliki zadržanega dela OD v višini 2 odst. vsakokratnih mesečnih izplačil.«

6. Delavci, ki so končali delovodsko šolo in ki niso razporejeni na ustrezna delovna mesta, so upravičeni do OD najmanj 7. grupe po kodeksu del. Tem delavcem se lahko prizna OD do grupe 8/a po kodeksu del s pogojem, da opravljajo delo ustreznih skupine.

Predlog o razporeditvi delavca z grupo 8/a po kodeksu del za priznanje naziva specialist mora potrditi poslovni odbor, kot to določa 19. člen pravilnika za vrednotenje dela po enotnih osnovah.

7. Za prekoračitev nadur, ki presegajo s planom določeno število nadur, morajo kriti proizvodni obrati iz realizacije 50

odst. fonda OD, ostalih 50 odst. fonda OD se krije iz skupnega fonda OD pred razdelitvijo na obrate.

8. Potrди se predlog za povišanje amortizacijske stopnje za:

— delovne stroje za obdelavo kovin od sedaj predpisane stopnje na 13 odst.,

— tople in hladne valjarne od sedaj predpisane na novo stopnjo 12 odst.,

— osnovna sredstva drugo od sedaj predpisane na novo stopnjo 12 odst.

Sprememba amortizacijske stopnje velja od 1. oktobra letos dalje. S povečano amortizacijsko stopnjo se bodo povečala sredstva amortizacije za 2,850.000 din.

Dodatno zbrana sredstva se bodo uporabila:

— 500.000 din za kritje podražitev na EPŽ,

— 350.000 din za nabavo kovaškega krčilnega stroja in

— 2,000.000 din za potrebe nadomestitev strojnega parka v mehanski obdelovalnici.

9. Ob ugotovitvi, da licitacija in prodaja stanovanjske hiše v Dobji vasi št. 28 nista uspeli, je delavski svet odločil:

— odobri se, da se stanovanjska hiša v Dobji vasi št. 28 pod vložno št. 405 v k. o. Ravne odpiše. Ker licitacija in prodaja nista uspeli, se pooblasti odbor za splošne zadeve, da odloči o porušitvi in brezplačnem prenosu s porušitvijo dobljenega instalacijskega in gradbenega materiala.

-et

Komunisti SMO o socialnih razlikah

V začetku oktobra so člani ZK sklopa mehanskih obratov obravnavali vprašanje socialnih razlik v naši družbi in o vzrokih ter izvori, ki take razlike omogočajo. Po zelo obširni in izčrpni razpravi, v kateri je sodelovala večina prisotnih članov, je bil sekretariat oddelka ZK SMO zadolžen, da izrečene misli in ugotovitve zbere in jih v obliki odprtega pisma posreduje vodstvu in samoupravnim organom ŽR, občinski skupščini, občinskemu komiteju, ZK in drugim družbenopolitičnim organizacijam.

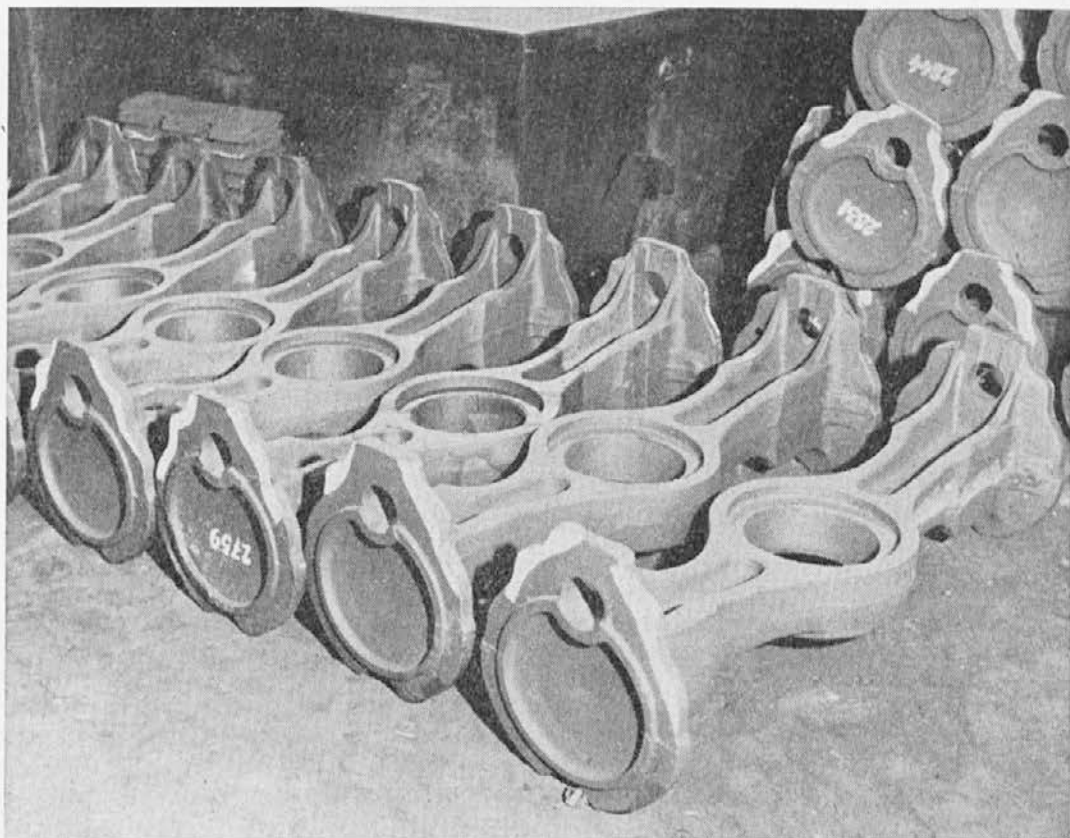
Te ugotovitve, ki zajemajo ponekod tudi predloge za izboljšanje te nadvse, v današnjem času aktualne in pereče situacije, objavljamo tudi mi:

1. Socialne razlike v železarni in občini so in tarejo predvsem tisti del delavskega razreda in prebivalstva, ki se mu kljub prizadevanju ni posrečilo doseči tistih živ-

ljenjskih pogojev, ki bi mu glede na ekonomsko razvitost kraja morali biti dostopnejši in boljši.

2. Izvori socialne diferenciacije so različni, od težkih delovnih pogojev metalurškega in industrijskega ter rudarskega bazena v naši občini, ki botrujejo poklicnim obolenjem in povzročajo invalidnost in prizadetim vedno bolj grenijo življenje, prek neenakega odnosa posameznih gospodarskih panog in podjetij do stabilizacije našega gospodarstva do vrtoglavega naraščanja cen življenjskim artiklom in monopolnega odnosa in razvoja trgovine v občini.

3. Na področju ustvarjanja in delitve dohodka bo potrebno samoupravne pravice do ustvarjanja in delitve dohodka čim bolj približati širšim delovnim množicam. Problematičen je nizek družinski dohodek mnogih družin in bo zaradi tega potrebno

Za M. A. N.

poiskati izhod iz takega stanja, morda iz sredstev splošne porabe ali pa na kak drug način, kjer bo prišla do izraza solidarnost.

4. Pri zaposlovanju se ugotavlja, da je stopnja zaposlenosti prebivalstva odločilna za hitrejšo gospodarsko rast kraja in odločilno vpliva na izboljšanje razmerja v družinskem dohodku. Železarna in občina naj se zato pri nadaljnjem razvoju zavzemata za odpiranje takšnih delovnih mest, na katerih bodo pogoji dela lažji in izdelki bolj oplemeniteni z višjo stopnjo predelave.

Komunisti SMO so že večkrat opozarjali in ponovno z zaskrbljenostjo ugotavljajo, da so stroji v sklopu mehanskih obratov precej zastareli in ne zagotavljajo rentabilne proizvodnje. Trenutno je čez 50 strojev potrebno izločiti, ker se na njih ne dosega več zahtevana kvaliteta in produktivnost dela. Delavci na teh delovnih mestih so ogroženi in jim preti nevarnost za njihov obstoj.

V zvezi z zaposlovanjem povratnikov iz inozemstva pozdravljajo komunisti SMO pobudo nekaterih institucij in zavodov, da se čim več naših delavcev vrne ter najde delo in kruh v domovini.

Želijo pa, da se povratnike enakopravno obravnava z delavci, ki so ostali doma in gradili svojo domovino ter niso gledali samo na osebni standard. Vsak privilegirani odnos do povratnikov je za komuniste SMO nesprejemljiv.

5. Pri kadrovanju in odnosih so komunisti ugotovili, da se ne spoštujejo v celoti določila pravilnika o delovnih razmerjih, ki določajo način in pogoje za razpis in zasedbo delovnih mest in zaradi tega obsojajo vse tiste postopke in ukrepe posameznikov, ki ne spoštujejo določil v pravilnikih in s tem povzročajo nezadovoljstvo med ljudmi.

Strinjajo se z objavljenimi tezami v listu Komunist, da je potrebno izključiti iz vrst ZK vse tiste, ki so si nezakonito prilaščali dobrine mimo svojega dela v korist svojega osebnega standarda, hkrati pa dodajajo, da je potrebno z enako ostrino obravnavati tudi tiste, ki niso člani ZK. Ne bi bilo narobe, če bi vse tiste, za katere se ugotovi, da so se okoriščali na račun drugih ali si pridobili zaželeno delovno mesto, pozneje pa se izneverili, bili premeščeni na slabša delovna mesta.

Komunisti SMO pogrešajo tovarštvo med člani ZK in obsojajo pretirano avtoritativnost nekaterih ter maščevalnost nad podrejenimi sodelavci in komunisti za objektivno izneseno kritiko.

6. Pri stanovanjski problematiki opažajo komunisti SMO, da na področju družbene izgradnje mnogo bolj zaostajamo, kot pa to narekujejo ekonomske zmogljivosti posameznih delovnih organizacij in podjetij v občini.

Obnova obstoječega stanovanjskega fonda je slaba, posamezne stanovanjske bloke se ne popravljajo pravočasno in je zaradi tega propadanje stanovanj hitrejše od predvidenega in usklajenega z amortizacijo.

7. Otroško varstvo je s povečanjem števila zaposlenih žensk v naši občini postalo velik in hud problem. Komunisti SMO menijo, da se kljub koristim, ki jo prinaša dodatna zaposlitev ženske delovne sile,

le premalo misli na otroke, ki bodo nekoč krojili tudi našo usodo. Zato mislijo, da bi se podjetja in ustanove morale dogovoriti in najti rešitev za varstvo in pravilno vzgojo naših najmlajših.

Komunisti SMO na koncu svojega odprtega pisma ugotavljajo, da so se opredelili do nekaterih vprašanj in problemov in se

s tem tudi izpostavili določeni — objektivni ali negativni — kritiki. Njihov namen pa je le ta, da bi spodbudili vse tiste dejavnike v železarni in občini k razmišljanju za odstranjevanje nakazanih problemov, ki so hkrati tudi izvori socialnega razlikovanja.

-ae-

Dogovor med železarji

Prejšnji mesec je verifikacijska komisija potrdila samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnega dohodka v črni in barvasti metalurgiji Slovenije. S samoupravnim sporazumom so se podjetja, podpisniki sporazuma, razen načina ugotavljanja osebnega dohodka dogovorili tudi o najvišjem znesku regresa za letni dopust in raznih dodatkov, do katerih smo zaposleni upravičeni.

Sporazum v vseh primerih določa samo najvišje zneske, ki jih je iz posameznih naslovov dovoljeno izplačati ali pa bremenijo poslovne stroške podpisnic sporazuma. Z namenom, da bi bila višina regresa za letni dopust in drugih dodatkov v okviru ZP slovenske železarne med seboj usklajena, kar je verjetno edino pravilno, je bila imenovana posebna delovna skupina, katere naloga je bila, da pripravi predlog internega samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD v okviru ZP. Naš delavski svet je interni samoupravni sporazum na zasedanju 27. oktobra 1971 že potrdil.

Z internim samoupravnim sporazumom je dogovorjeno:

— da znaša dodatek za delo v podaljšanem delovnem času 50 odst., za nočno delo, ki se šteje od 22. ure prejšnjega dne do 6. ure zjutraj naslednjega dne, 30 odst., za delo ob nedeljah 50 odst., za delo na dan državnih praznikov 75 odst.;

— da bo znašal regres za redni letni dopust za zaposlenega 300 din, za nezaposlenega zakonca člana naše delovne skupnosti 150 din, za nezaposlenega otroka nad 10 let starosti 150 din, za otroka do 10 let starosti pa 100 din;

— da bomo v breme sredstev skupne porabe naslednje leto regresirali družbeno prehrano največ 50 din na zaposlenega mesečno;

— da bomo za stanovanjsko izgradnjo izdajali sredstva v višini 4 odst. od bruto osebnih dohodkov;

— za financiranje strokovnega izobraževanja pa prispevali sredstva, ki ne bodo nižja od 1 odst. bruto izplačanih osebnih dohodkov.

Pri regresu za letni dopust je treba povedati, da se navedeni zneski nanašajo samo na sredstva, ki jih bomo morali za te namene izdvojiti iz sklada skupne porabe. To pomeni, da moramo v železarni ločiti sredstva, ki jih v obliki regresa dajemo za letni dopust, od sredstev, ki jih ob nastopu dopusta izplačujemo iz zadržanega dela OD. Čeprav je znesek regresa za dopust povečan, pa je bilo na zadnjem zasedanju delavskega sveta sklenjeno, da bomo v železarni še nadalje v višini 2 odst. zadrževali sredstva OD. Tako zadržana sredstva se bodo zaposlenim v višini 24 odst. raču-

najoč na poprečje zadnjega trimesečja preteklega leta, izplačala ob nastopu letnega dopusta skupno s pripadajočim zneskom regresa za letni dopust. Zadržani del osebnih dohodkov je doslej znašal 2,5 odst. Ker se je povišal znesek regresa za letni dopust, je bilo zato sklenjeno, da se zniža odstotek zadržanega dela, da pa osnova, ki služi za izračun zneska, ostane nespremenjena.

Z internim samoupravnim sporazumom je tudi določeno, da OD za polni delovni čas in normalni delovni učinek za zaposlene v neposredni proizvodnji mesečno ne smejo biti nižji od 1000 din. Nižji OD, vendar ne manj kot 800 din mesečno, se bodo v bodoče smeli izplačevati samo za zaposlene pri čiščenju pisarniških prostorov, za kurirske posle, pripravnike, za enostavna administrativna dela in podobno. S sporazumom pa smo sprejeli tudi določene obveznosti. Med drugim so vse tri železarne sprejele obveznost, da bodo maso sredstev za osebne dohodke oblikovale skladno z osnovnimi določili samoupravnega sporazuma, da pa se pri tem obvezujejo, da brez soglasja delavskega sveta ZP za osebne dohodke ne bodo izplačevale sredstev, ki presegajo KOD, povečane za pogoje dela in dodatke, če bi bila s tem porušena z gospodarskim načrtom ZP določena razmerja v delitvi dohodka v škodo skladov. Osnova za obračun dodatkov je zdaj v železarni različna. Pri nas bomo s 1. jan. 1972 prešli na strojni obračun OD. Z novo uvednim obračunom se bodo vsi pripadajoči dodatki seštevili. Ker drugod to ni primer in se dodatki med seboj izključujejo ter zato tudi ne seštevajo, interni sporazum odloča, da morata drugi dve železarni način obračuna prilagoditi pri nas uveljavljenemu najpozneje do konca meseca junija naslednje leto.

Interni sporazum, ki velja enotno za združeno podjetje, ureja vprašanje naštetih dodatkov in področja, medtem ko veljajo za vsa druga področja določbe samoupravnega sporazuma za celotno grupacijo črne in barvaste metalurgije. Višina dodatka za delo v podaljšanem delovnem času, nočno delo, delo ob nedeljah in na dan državnih praznikov ter določbe o najnižjem osebnem dohodku veljajo v naši železarni od 1. novembra letos dalje, medtem ko bodo vse druge določbe, ki zadevajo področje regresa za letni dopust, regresa prehrane in podobno, veljale in se uporabljale od 1. januarja 1972 dalje.

— et

Cvetje daje narava, v vence jih vije umetnost.

Iz dela kolektivnih izvršilnih organov

Za obravnavo poročila o poslovanju železarnice v 9 mesecih letošnjega leta in predloga dopolnitev pravilnika o delitvi OD sta se oba odbora sestala na skupni seji. Na seji so bili podrobneje analizirani rezultati ter vplivi in objektivni ter subjektivni vzroki, ki vplivajo na delo in poslovanje železarnice. Čeprav ugotovljeni finančni rezultat kaže sorazmerno ugodno sliko poslovanja, pa je o doseženih poslovnih rezultatih zaradi stalne nelikvidnosti, zaradi katere se je treba redno mesečno boriti za finančna sredstva za redno izplačilo OD in nabavo surovin za normalno proizvodnjo, težko govoriti. Ugotovljeni rezultat je zato treba obravnavati z vidika akumulativnosti, ki jo dosegamo, drugo pa je vprašanje denarnih sredstev, s katerimi na papirju sicer razpolagamo, vendar smo zaradi nelikvidnosti v precej nezavidljivem položaju. Stalna nelikvidnost povzroča tudi težave pri izgradnji družbenega standarda, ker sredstev, ki smo jih po zaključnem računu za lansko leto namenili za te namene, banki ne moremo izdvojiti. Posebej je bilo poudarjeno, da ugotovljeni finančni rezultat ni samo rezultat našega dela v letošnjem letu, ampak nanj vpliva tudi dohodek, ki smo ga po nalogu službe družbenega knjigovodstva morali iz lanskega leta preknjižiti na letošnje leto, tečajne razlike, ki so nastale kot posledica devalvacije v začetku leta, in določen prenos obveznosti iz naslova obresti. Oba odbora sta poročilo vzela na znanje, menila pa sta, da mora uprava podjetja razen ustanovitve posebne službe, ki bo delala izključno na izterjavi dolgov in omejevanju zaposlovanja novih delavcev, sprejeti še tudi druge ukrepe v smeri izboljšanja našega dela, predvsem pa izboljšanja stanja na področju izterjave računov in odprave nelikvidnosti.

Pri predlogu dopolnitve pravilnika o delitvi OD je bilo posebej poudarjeno, da je sedanji predlog nekoliko obsežnejši in da je pri tem treba upoštevati dejstvo, da na tem področju sprememb in dopolnitev ni bilo vse od meseca julija 1969. leta dalje. Tudi kar zadeva dopolnitve, ki se nanašajo na spremembo organizacijske sheme za termično obdelavo in elektro remont za jaki tok, je bilo rečeno, da predloga že upoštevata novo predvideno organizacijo oziroma sta njej skladno tudi prirejena. Del dopolnitev, predvsem tekstualnega dela, pa je potrebnih tudi v zvezi z določbami samoupravnega sporazuma in prehoda na strojni obračun osebnih dohodkov.

Razprava o predlaganih dopolnitvah pa je načela tudi nekaj drugih problemov, ki se pojavljajo na področju formiranja in delitve OD, opozorila pa tudi na problematiko postavljanja zaposlenih na morebiti izpraznjena delovna mesta. S tem v zvezi je bilo naročeno kadrovskemu oddelku, da mora v bodoče na delovna mesta, ki se bodo iz raznih vzrokov izpraznila, razporejati samo delavce z ustrežno strokovno in šolsko izobrazbo. Člani odbora so se tudi zanimali, do kdaj bo pripravljen predlog nove makro organizacije železarnice, o katerem v železarni že dalj časa govorimo.

Menili so, da zaradi kasnitve z izdelavo predloga nastopajo pri nadaljnji organizaciji v posameznih obratih nekatere težave. Zaključeno je bilo, da je treba posebej opozoriti upravo podjetja, da je treba delo pri izdelavi predloga nove makro organizacije pospešiti.

Na drugih sejah sta odbora razpravljala in odločala o zadevah iz njune pristojnosti. Na sejah so bili sprejeti naslednji zaključki:

Poslovni odbor

Na predlog uprave podjetja in posameznih sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo:

— Inž. Antonu Letonji 5-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo z nalogo, da pri firmi Hagesta reši problem reklamacije materiala, ki smo ga dobavili temu podjetju.

— Inž. Jožetu Borštnerju, inž. Janku Gnamušu in inž. Francu Poberžniku 3-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer si bodo v železarni Vöest ogledali organizacijo proizvodnje od kovačnice do končne obdelave s posebnim poudarkom na mehansko in termično obdelavo.

— Inž. Mitji Šipku in inž. Jožetu Borštnerju 5-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo z nalogo, da se seznanita z delovanjem nove naprave za površinsko kontrolo gredic z magnetografom, ki bi jo naj uvedli tudi v naši valjarni.

— Petru Orožnu in Maksu Viterniku 2-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer bosta s predstavnikom Jugobanke obiskala avstrijsko banko IHT in se dogovorila o načinu financiranja uvoza starega železa za naslednje leto za potrebe naše železarnice.

— Inž. Franju Mahorčiču in inž. Milanu Dobovišku 3-dnevno službeno potovanje v

Italijo, kjer se bosta udeležila simpozija, ki ga s področja tehnoloških procesov in proizvodnje jekla organizira firma Danielli.

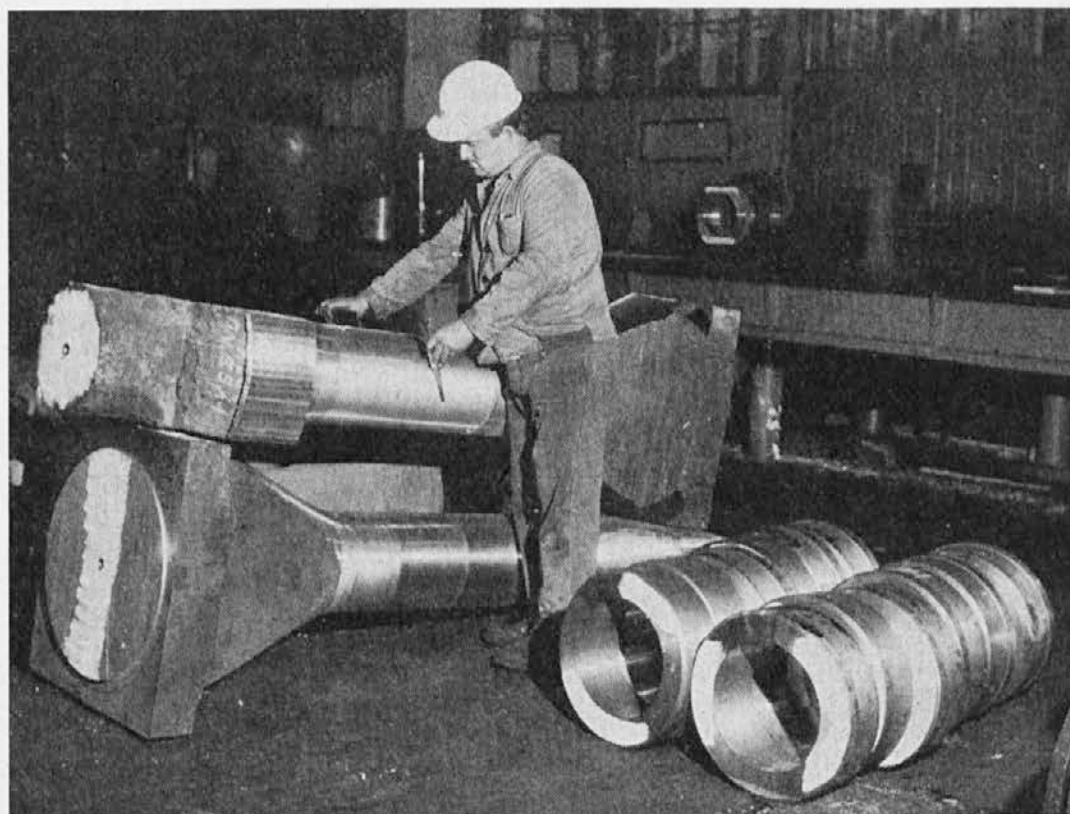
— Inž. Jožetu Rodiču 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer bo zaradi ureditve nekaterih tehničnih zadev obiskal firmo Zahnradfabrik.

— Inž. Božu Cimermanu 5-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bo v zvezi z našimi nadaljnjimi dobavami obiskal podjetji Gedore in Hagesta.

Upoštevajoč utemeljenost zahtevkov nekaterih obratov je odbor zaradi izpolnitve dobavnih rokov in nujnih opravil na remontnih delih nekaterim delavcem odobril plačilo dela prek polnega delovnega časa. Pri obravnavi predlogov pa je odbor prišel do zaključka, da postaja število nadur, ki se jih opravi v posameznih obratih, že problematično, posebno še zdaj, ker bo osnova za izračun nadurnega dela višja. Prevladalo je mnenje, da je problem zastankov v dobavah za že sprejeta naročila treba urediti, pa čeprav ponekod tudi za ceno nadurnega dela, da pa je pri sprejemanju novih naročil in določevanju dobavnih rokov treba upoštevati naše kapacitete in zmogljivosti. Sklenjeno je bilo, da je z nakazanim problemom in sprejeto odločitvijo treba seznaniti odgovorne predstavnike obratov, ki sodelujejo na komercialno tehnični konferenci.

Čeprav je verifikacijska komisija samoupravni sporazum potrdila, pa bo skupna komisija s svojim delom nadaljevala. Odbor se je strinjal, da se v komisiji izvrši zamenjava naših članov. Za člana skupne komisije je odbor imenoval Filipa Rožanca, za njegovega namestnika pa dosedanjega člana komisije Janeza Žnidarja.

Odbor je tudi potrdil predlog GRS in odločil, da je v naši železarni s stanjem na dan 30. novembra treba izvesti redno letno inventuro nedokončane proizvodnje, polproizvodov in gotovih izdelkov. Za izved-

Kontrola

bo inventure je imenoval posebno komisijo in določil, da mora komisija delo organizirati tako, da bo celotni rezultat inventure predložen odboru najpozneje 10. januarja naslednje leto.

Odbor za splošne zadeve

Sprejet je bil predlog Zdravstvenega doma Ravne na Koroškem in odobreno, da se letos izvrši cepljenje zaposlenih proti gripi. Naša železarna krije polovico stroškov cepljenja, polovico pa komunalni zavod za socialno zavarovanje. Za organizacijo izvedbe cepljenja in dogovor z zdravstvenim domom je bilo zadolženo vodstvo splošnih služb.

Ljubljanska banka, podružnica Slovenj Gradec, nas je obvestila, da štirje v železarni zaposleni, ki jim je bil letos dodeljen dolgoročni kredit, tega največ zaradi neurejene dokumentacije in manjkajočih dovoljenj ne more izkoristiti. Neizkoriščenih je zato ostalo 20.000 din. Vlog za dodelitev kredita je v železarni precej. Vsem prosilcem zaradi majhnih sredstev, ki so ostala na razpolago, ni bilo možno ugoditi, zato je odbor upošteval predlog posebne komisije in ostanek sredstev dodelil Michaelu Večku, Jožetu Trokši, Valentinu Štrikarju in Ivanu Lenartu.

V zvezi s predlogi, ki jih je posredovala komisija za kadre in delovna razmerja, je bilo odločeno:

— Ponovna prošnja Franca Popraska, da bi se mu dodelila štipendija za študij na FNT, oddelku za metalurgijo, se na podlagi rezultata dodatno opravljenega psihološkega testa in dejstva, da je bil doslej že štipendist rudnika Mežica, odkloni.

— Ob upoštevanju, da je našemu štipendistu Pavlu Snoju potekel absolventski staž in da še ni opravil vseh predpisanih izpitov, se mu za dobo 6 mesecev odobri brezobrestni kredit v višini, v kateri je prejemal štipendijo. Kredit, ki se mu bo nakazoval v mesečnih zneskih, se bo pričel nakazovati, potem ko bo podpisal pogodbo, da sprejme obveznosti, ki izvirajo iz tega naslova.

— Odobri se, da naša železarna za Antona Švaba pri šolskem centru TAM poravnava obveznosti na račun stroškov šolanja, s pogojem da se njegove pogodbene obveznosti prenesejo na našo železarno in da podpiše pogodbo, da bo pri nas ostal zaposlen najmanj 3 leta.

— Ugodi se prošnji Antonije Hudrap in inž. Monike Terseglav in obema za čas izrednega študija na visoki komercialni šoli v Mariboru s šolskim letom 1971/72 odobrijo ugodnosti, določene v 32. členu pravilnika o izobraževanju in usposabljanju delavcev naše železarne.

— Prošnje nekaterih naših štipendistov, ki so letos končali razne oddelke srednje tehniške šole, da bi se jim odobrile ugodnosti v času izrednega študija na 1. stopnji metalurške oziroma strojne fakultete, so bile ob upoštevanju, da nobeden od prosilcev ne izpolnjuje pogojev 4. odstavka 31. člena pravilnika o izobraževanju in usposabljanju delavcev, odklonjene.

Odbor je obravnaval tudi vlogo podjetja Koloniale Maribor, da bi jim v Dobji vasi v okviru sedanjega strnjenegega naselja odstopili zemljišče, na katerem bi zgradili

trgovski objekt. V razpravi je bilo ugotovljeno, da je bila lokacija za gradnjo trgovskega objekta v Dobji vasi že pred časom določena, da pa se zdaj po nepotrebnem prestavlja in gradnja zaradi tega zavlačuje. Po mnenju odbora bi bilo treba upoštevati že prvotno odredeno lokacijo, ki je bila določena tako, da bi trgovina oskrbovala prebivalce zaselkov Dobja vas, Janeče in Dobji dvor. Upoštevajoč tako zasnovo,

ki je po mnenju odbora edino sprejemljiva, tudi ni bilo ugodeno prošnji za odstop zemljišča.

Odbor je obravnaval tudi nekatere ugovore v zvezi z načinom obračuna OD, priznanja stopnje šolske izobrazbe ter razpravljal o prošnjah za finančno pomoč društvom in organizacijam. O sklepih, ki so s tem v zvezi bili sprejeti, pa so bili vsi pisмено obveščeni.

So pisarniški delavci res breme podjetja

V članku generalnega direktorja Gregorja Klančnika »Novo ustvarjena vrednost — pogoj stabilizacije« v 10. št. Informativnega fužinarja beremo med opisom dobrega poletnega dela in poslovanja slovenskih železarn med drugim tudi naslednji osupljivi odstavek:

»... Iz povedanih ugotovitev se vidi, da nas, gledano po poslovnih rezultatih, tudi letni meseci dopustov niso izdali. Ker so v tem času v visokem odstotku odsotni predvsem pisarniški delavci, je logičen zaključek tistih, ki so v proizvodnji, da bi tudi ob zmanjšanem številu administrativnih delavcev lahko dosegli enake proizvodne rezultate in s tem večje poprečne osebne dohodke...«

Nekoliko prej je v istem članku povedano, da so na izboljšanje gospodarskega položaja vplivali:

— regulacija oziroma povišanje prodajnih cen jekla,

— pospešitev in uspešna izvedba delitve proizvodnega programa ter ukinitve nerentabilne proizvodnje,

— pristop k enotnemu oskrbovanju z najvažnejšimi surovinami in energijo,

— strukturalno izboljšanje proizvodnje,

— izboljšanje strukture najetih sredstev in povečani delež ugodnih dolgoročnih kreditov.

Tako je bila realizacija julija in avgusta za 12 odstotkov višja od poprečja prvih šestih mesecev predvsem zaradi relativno nižjih cen v prvem četrtletju.

Ker je tak prikaz dovolj kompleksen in prepričljiv, tembolj preseneča, odkod citirani odstavek in kaj naj bi povedal, kaj razložil in utemeljil. Naj se namreč z njegovo osnovno mislijo (pisarniški delavci so breme, ker je ob njihovi odsotnosti proizvodnja enako dobra) strinjamo ali ne, je še vedno tak, da bi si zaslužil prostor v vsakem priročniku za novinarje kot svrilen zglede nepreciznosti, neargumentiranosti, nelogičnosti, prehitrega sklepanja ter morda celo demagogije.

Ker nikakor ni verjetno, da bi taka stvar mogla nastati med vodilnimi pisarniški delavci direktorije ZPSŽ v Ljubljani, so jo torej skuhalo citirani ljudje »v proizvodnji«, žal brez imen in torej niti ne vemo, s kom polemiziramo.

Pojdimo po vrsti.

Poletje je sezona dopustov brez diskriminacije delavcev iz proizvodnje. Dokler ne zraste iz statističnih podatkov, ni trditev, da so poleti na dopustu »predvsem pisarniški delavci« niti malo bolj tehtna (in zato niti malo bolj resnična) od druge, da smo poleti na dopustu pač bolj ali manj vsi, ki imamo do njega pravico. — Iz tako ne-

dokazane trditve se po pravilih logike ne more izvesti noben sklep.

Vloga pisarniških delavcev v podjetju in njihovo delo je postavljeno tako nizko in podcenjevalno, da bi človek mislil: nekje imajo podjetja čudake, ki jim je konjiček zaposlovanje pisarniških delavcev, potem so pa plače onih v proizvodnji nižje. Tako pisanje ni resno, vem, vendar je logičen sklep iz nesrečnega citata.

Če namreč hočemo biti resni, moramo »pisarniškega delavca« najprej definirati. Delno naj bi se ta pojem zožil, ker so drugič citirani »administrativni delavci«, toda s tem nam ni dosti pomagano. Pojem je prvič še vedno preširok, da bi zajemal le stenodaktilografe (v ZDA pa tudi druge pravijo »administracija« celo vladam), drugič pa strojepiske pri nas še daleč nimajo takih plač, da bi komu nižale življenjski standard.

Kdo je potem »pisarniški delavec«? Dobesedno in po logiki našega citata je to vsakdo, ki ne dela pri stroju, elektro peči, valjni progji, torej »v proizvodnji«, ampak lepo sedi v pisarni in »dela« za pisalno mizo.

Zdaj se približno že vidi, kam bomo prišli, ampak kdor je rekel A, mora reči še B. Kdo namreč še dela v pisarnah razen strojepisk? Po vrsti računovodje, referenti, socialni delavci, pravniki, direktorji sektorjev...

Smo zašli predaleč? Po demagoški logiki citata nikakor ne, saj stvari tam niso točno opredeljene in sta označena samo dva dela podjetja: »proizvodnja« — »pisarne«. Toda razčlenjujmo naprej: ker so bili poleti na dopustu predvsem: strojepiske, računovodje, referenti, socialni delavci, pravniki, direktorji sektorjev, delali pa smo tudi brez njih enako dobro, sledi, da bi tudi ob manjšem številu strojepisk, računovodij, referentov itn., itn. dosegli enake proizvodne rezultate in s tem večje poprečne osebne dohodke.

Čeprav zdaj stvar že postaja rahlo grozljiva, ker kmalu ne bo več jasno, kdo je še potreben, kdo pa ne, pogledjmo še v »proizvodnjo«. Kdo je vse proizvajalec? Samo tisti z lopato in francozom v rokah? Samo tisti, ki je umazan od potu in legur, od saj in prahu, samo fizični delavec ali tudi tehnik in obratni inženir z belo srajco in kravato, ki več delovnega časa presedita v pisarni kot prehodita po obratu? Je to tudi kontrolor, laborant, knjižničar strokovne knjižnice, fotograf, raziskovalec? — Ali pa ni že čas, da nehamo riniti iz absurda v absurd, ker to nikamor ne vodi, ker tudi v proizvodnji naletimo na celo vrsto »pisarniških delavcev«:

Že dolgo je znano, da je razvoj tehnike v 20. stoletju iz tovarn močno izrinil klasični tip proletarca 19. stoletja, torej tiste-ga iz časov Marxa in Engelsa. Vse bolj avtomatika nadomešča fizično delo, vse več mora delavec znati, vse bolj mora delati z glavo. Pri nas ne računamo preveč radi kvalifikacijskega sestava zaposlenih na ta način, da bi ugotavljali — zdaj pa zares ne glede na pisarne in proizvodnjo — razmerje med manipulativnim, ročnim in umskim delom. Nemci računajo tudi take stvari ter ugotavljajo, da bo po tovarnah umsko delo kmalu prevladalo nad fizičnim, kolikor kje celo že ni.

Tudi v primeru, če pustimo Nemcem in drugim njihove ugotovitve, se ogradimo od njih, postavimo, da je pri nas vse drugače in poskušamo izpeljati vsiljeno dilemo o tem, ali so pisarniški delavci res breme podjetja, v kakšnem odstotku, profilu in kvalifikaciji ali ne, lahko ostajamo na realnih tleh in pri treznih presojah.

Z manjšim številom zaposlenih proizvajati več — ta resnica je res že tako bradata, da bi v brk žalili kadrovske službe

in komisije vseh treh železarn, če bi rekli, da je ne poznajo ali se ne ravnaajo po njej. Kolikor to še ni dovolj, pa je pri današnji stopnji razvoja delavskega samoupravljanja menda možno kdaj pretresti delovna mesta pa ugotoviti, katera so potrebna, katera ne, potem pa ustrezno ukrepati.

Možno je to in ono, vsaka tehtna in argumentirana razprava je vredna vse pozornosti in obravnave, tembolj vsaka, ki hoče dobro lastnemu podjetju. Zanesljivo pa nikomur ne koristijo take za lase privlečene, pavšalne in tudi žaljive trditve in sugestije, izrečene celo v trenutku, ko gre podjetju dobro. Ali pa naj bo nemara nedefinirani »pisarniški delavec« tisti grešni kozel v rezervi, ki mu bomo naprtili krivdo za morebitne poslovne neuspehe v prihodnosti?

Ne, vzrokov za tako pisanje zares ni lahko ugotoviti, morda pa je celo bolje, da jih ne iščemo, prav tako kot njihovih avtorjev ne ter lahko zaključimo le, da je tako pisanje daleč od konstruktivnega.

Marjan Kolar

Trakoščan

Ženske so obiskale Trakoščan

Od rane pomladi dalje so se med srečanji sodelavk zastavljala vprašanja: »Kdaj gremo zopet na izlet?« »Kaj letos ne bomo šle nič na izlet?« »Želimo si še skupnih izletov, dajte, organizirajte še kaj!« Na tako zahtevo se je sestala izpopolnjena tričlanska komisija za ženska vprašanja, ki je skupaj z žensko rekreacijsko skupino določila smer izleta. Rečeno — storjeno! Smer Haloze, ogled zgodovinskih spomenikov. Še prej ko je bilo izdano obvestilo o podrobnosti izleta, je bilo zadovoljstvo na višku. Organizatorji smo bili prepričani, da bo nekaj žena med nami, ki bodo navdušene nad takim izletom. Toda ko smo zbrali prijave in ugotovili, da je prijavljenih 126 žena, smo bili presenečeni, ker smo organizirali izlet v sredini tedna. Nobeni se ni zdelo škoda rednega dopusta, če ga je le še imela. Pa bo še kdo rekel, da pri nas ni zanimanja za zgodovinsko kulturne spomenike, za spoznavanje krajev, ki so nam še nepoznani. Ne, tega ne moremo trditi, tudi rekreativne družabnosti nam primanjkuje, ker si ljudje želijo skupinskih izletov in družabnosti.

V sredo zjutraj so z Raven odpeljali trije avtobusi Ljubljana-transporta, polni samih žensk. Že v Dravski dolini nas je pozdravilo jesensko sonce, ki nas je spremljalo prav do večera, kar je še olepšalo naravo, odeto z jesenskimi barvami. Med potjo ni manjkalo pesmi in dobre volje sodelavk, ki so vse skrbi za nekaj časa pustile doma. Prvi postanek je bil v Rogški Slatini, kjer smo si privezale dušo ter nabrale moči za pot čez mejo na Hrvaško. Prijazno, obnovljeno zgodovinsko mesto Krapina nas je sprejelo praznično odeto z jesenskimi barvami. Nismo bili najavljeni, prišli smo iznenada, prebivalce malega mesta je presenetil tak nenavaden obisk samih žensk. Ogledali smo si najprej zgodovinski muzej v naravi, kjer razstavljajo rekonstrukcije praljudi in ži-

vali v prirodni velikosti na podlagi odkritij v nekdanji polpečini. Nadalje smo si ogledali še »Muzej evolucije« v zaprtih prostorih, kjer razstavljajo ostanke kosti in zobovje pračloveka in živali, in sicer eno izmed najbogatejših paleoantropoloških najdbišč na svetu. Ostanke krapinskega pračloveka je odkril l. 1899 poznani hrvatski geolog in paleontolog Dragotin Gorjanovič-Kramberger.

Po slovesu od najbolj primitivnega ognjišča pračloveka v Krapini smo se preselili v drugo okolje, v najbolj razkošno fevdalno graščino Trakoščan. Ob vzočju slavnega gradu, kjer romantično pokrajino spreminja roka sodobnega arhitekta, smo si potešili za silo lakoto in pridobili moči za vzpon na grad. Čeprav je muzej odprt le do 13. ure, smo z maso obiskovalk prisilili uslužbenca gradu, da so dovolili nenavadnim gostom ogled v popoldanskih urah.

V dobro vzdrževanem gradu nas je precej presenetila visoka vstopnina 5 din na osebo. Toda po ogledu 25 soban, opremljenih z originalno opremo in umetninami iz 15. stoletja in mlajšimi, ki so jih uporabljali znani grofje Draškoviči, se ženskam vstopnina ni zdela več pretirana. Saj so umetnine in sami prostori negovani in ohranjeni v najlepšem redu. Žal je lahko le vsakomur, ki teh zgodovinskih predmetov in umetnin še ni videl, kajti tako bogastvo umetnin, ki ga lahko vidiš tukaj, je velika redkost. Tudi okolica gradu s svojim umetnim jezerom daje kraju svojo romantiko.

Od vsega, kar smo videle, od hoje po svežem zraku, smo bile prijetno utrujene, tako da se nam je vožnja do nove turistične točke kar prilegla. Noč je že bila, ko smo po precejšnjem delu slabega makadama le prispeli v grad Štatenberg, kjer nas je čakala večerja. Ker nas je bilo za gostinsko sobo preveč, so nam pognili mize kar v prečudovito lepi viteški dvorani,

tako da je bilo navdušenje žena nad prelepimi umetninami tega gradu še večje. Obžalovali smo, ker si poleg zgodovinskih spomenikov nismo mogli ogledati še okolice, ki je po pripovedovanjih upravnika in drugih prav tako lepa, žal pa zaradi slabe ceste manj znana kot turistični kraj.

Kljub dolgi poti in poznim večerim uram, ko smo zapuščali grad Štatenberg in se vračali proti domu, ni zmanjkalo dobre volje. Naša pesem se je končala šele na Ravnah, kjer so si sodelavke po prijetnem doživetju zaželele lahko noč.

F. K.

ŽELEZARSKÉ ZANIMIVOSTI

Združene države Amerike so pred kratkim praznovalé pomemben jubilej v črni metalurgiji. V železarni Inland Steel Co. v deželi Indiana so odlili v martinarni 100-milijonto tono jekla. Zgrajena je bila v letih 1916—1917, v času, ko so ZDA vstopile v prvo svetovno vojno in so potrebovale več jekla. V prvi fazi so zgradili 8 SM peči, kasneje pa so martinarno podaljšali in postavili še 16 SM peči. Tako ima ta martinarna skupno 24 SM peči v enem obratu in v eni vrsti ter je dolga 1500 metrov. Ko so odlili 100-milijonto tono, so priredili za ameriške pojme veliko slovesnost in na tej proslavi je glavni direktor poleg mnogih pohval tudi sporočil, da bodo v kratkem to martinarno ustavili in jo nadomestili z novo moderno jeklaro. Ta bo imela konvertorje na kisik in konti (neprekinjeno) vlivanje ter bo proizvajala še več jekla kot dosedanja martinarna. Bo popolnoma mehanizirana in avtomatizirana, tehnološki proces pa voden z elektronskimi računalniki. Letno bo proizvedla 2,2 milijona ton surovega jekla.

Japonska. Odkar so ZDA povečale carino za uvoženi material, je to najprej občutila Japonska. To se odraža tudi v in-

vesticijski izgradnji v metalurgiji, ki je zmanjšana. Tako so tudi preložili gradnjo velikega plavža — velikana za 6 mesecev, če se bo kriza izvoza rešila. V primeru, da ne bo prišlo do ugodne rešitve, bo gradnja odložena še za eno leto. Nenadna »dolarska kriza« je Japonsko močno prestrašila, saj so njene železarnice 80 odst. odvisne od uvožene železove rude. Izvoz industrijskih izdelkov pa je glavni dohodek Japonske.

Nigerija ima mnogo dobre in kvalitetne železove rude. Ker želi proizvajati lastno jeklo, je vlada razpisala ponudbe za zgraditev prve železarne Nigerije. Ponudbe so prejeli od ZDA, Sovjetske zveze in Z. Nemčije. Ponudbe so zelo različne po kapaciteti. Tako ponujajo Nemci projekt za železarno z letno zmogljivostjo 150.000 ton, Sovjetska zveza za 800.000 ton in ZDA za 1 milijon ton. Kdo bo naročilo dobil, še ni znano, bo pa v kratkem, ker želijo, da bi se gradnja pričela že januarja 1972.

Elektro jeklo v svetu. Proizvodnja elektro jekla v svetu vedno bolj narašča kljub visoki ceni elektro energije ter uspešnemu širjenju konvertorjev. V tabeli je prika-

zana proizvodnja na posameznih področjih sveta v letu 1970 in odstotek udeležbe v lastni deželi.

	milijoni ton	%
Latinska Amerika	2.990	23,9
Japonska	15.620	16,7
Zahodna Evropa	26.528	16,5
ZDA	18.082	15,2
Kanada	1.488	13,5
Vzhodna Evropa	3.750	9,4
Sovjetska zveza	10.412	9,0
Ostale države	2.746	7,0
S k u p n o :	81.616	13,8

Jugoslavija. Pred kratkim je bil dosežen sporazum o gradnji nove železarne v Prijedoru v Bosni. Gradnjo bo sofinansirala Sovjetska zveza. Železarna naj bi proizvajala 2 milijona ton surovega jekla že leta 1975, rudo bodo kopali na kraju samem in v bližnji okolici, saj je to področje bogato s kvalitetno železovo rudo. Projekt predvideva moderno železarno z visoko stopnjo rentabilnosti in vrsto končnih izdelkov.

Rado Jelerčič, dipl. inž.

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

POSVETOVANJE METALURGOV V MARIBORU

Letošnje posvetovanje metalurgov Slovenije je bilo 8. in 9. oktobra v Mariboru. Organizator posvetovanja je bil Metalurški inštitut Slovenije. Iz naše železarnice so se posvetovanja udeležili ing. Dobovišek, ing. Šipek, ing. Borštner, ing. Jelerčič, ing. Rodič, ing. Macur in ing. Božikov.

Posvetovanje je bilo v mali dvorani društva ekonomistov Maribora v Cafovi ulici. Glavna vsebina je bila, kako organizirati raziskovalno dejavnost na Metalurškem inštitutu in v vseh treh železarnah, da bi raziskovanje bilo čim bolj uspešno. Prikaz te dejavnosti je v svojem referatu podal direktor Metalurškega inštituta ing. Prešeren, dopolnil pa ga je dr. ing. Gabrovšek iz železarne Jesenice. O tej zanimivi temi je diskutiralo več prisotnih, med njimi tudi generalni direktor Gregor Klančnik. Vsi diskutanti so zagovarjali tako obliko raziskav, kjer raziskave dajo tudi praktično vrednost v proizvodnji. Raziskave morajo biti zanimive za podjetja, ker bo le tako osrednji slovenski inštitut uspešno delal in razvijal sodelovanje med podjetji in inštitutom. Inštitut se mora ukvarjati z uporabno znanostjo, ki bo takoj ali vsaj čez nekaj časa prinašala možnosti praktične uporabe v metalurških obratih oziroma v izdelkih. Iz diskusije je bilo razvidno, da se že zdaj ukvarja Metalurški inštitut s pretežno uporabnimi nalogami, ki jih naročajo podjetja in bo tudi v bodoče obdržal to razmerje ter le majhen del namenil teoretičnim raziskavam. Dalje je bila kritika na razdeljevanje finančnih sredstev iz sklada Borisa Kidriča, ki je namenjen predvsem uporabni znanosti, pa se Metalurškemu inštitutu dode-

kuje le majhna vsota. Direktor ing. Prešeren je prikazal finančne podatke, iz katerih je bilo razvidno, da dobi Metalurški inštitut le 7 odstotkov denarja od sklada Borisa Kidriča, vse ostalo pa ustvarja na podlagi naročil podjetij. Želja vseh je, da bi se ta odstotek povečal na 24, tako da bi vsaj eno četrtno stroškov prispeval sklad Borisa Kidriča.

Zanimivo je bilo tudi predavanje dipl. ing. Doboviška iz naše železarne, v katerem je prikazal razvoj jeklarske tehnologije v Železarni Ravne. Predavanje je bilo močno podprto z dokumentacijskimi diagrami in slikami, kar dokazuje obsežno delo več let trajajočega razvoja in tehnoloških poizkusov. Zanimivi so bili rezultati iz redne proizvodnje, ki so bili za mnoge poslušalce prvi praktični rezultati jeklarne v naši državi, saj je naša jeklarna tudi prva vpeljala nove metode izdelave jekla.

Predavanji dr. ing. Gabrovška sta bili o mikrolegiranih jeklih z visoko mejo plastičnosti in o varjenju teh jekel. Ta jekla že predstavljajo proizvodni program jeniške valjarne 2400 za pločevino. Dr. ing. Gabrovšek je edini od vseh prikazal začetna teoretična raziskovanja. Na njihovi podlagi so bili izvedeni poskusi in poskusna izdelava šarže z ustreznim legiranjem. Nato sledi valjanje pločevine in izdelava cevovodov z varjenjem. Cevovode so pregledali, ugotovili napake in z raziskavo zvarov odstranili tudi napake pri varjenju.

Za konstrukterje je mikrolegirano jeklo zelo zanimivo, saj ima tako konstruktor možnost zmanjšati debelino pločevine. Na ta način so zmanjšali debelino pločevine cevovoda od 24 na 12 mm. To predstavlja 50 odst. manjšo težo cevovodov, kar pomeni nižje investicije in hitrejšo izved-

bo. Pri tem pa nastajajo še dodatne izboljšave, kot na primer manjši in lažji nosilci, manjši temelji, za polovico manjša poraba elektrod pri varjenju, občutno manjše težave pri transportu polovico lažjih cevovodov, lažja montaža itd. Vse te izboljšave so za podjetja strojne industrije izredno pomembne, to se je na posvetovanju takoj pokazalo. Predstavnik Metalne je ponudil finančno pomoč razvojnemu oddelku Železarne Jesenice, ker je Metalna Maribor izredno zainteresirana za nadaljnje raziskave tega jekla in varjenja. To je tudi prvi primer, da je ponudba prišla že takoj — na kraju samem, takoj po predavanju. Vse to da slutiti, da je v metalurških in strojno predelovalnih podjetjih ogromna zainteresiranost za raziskave in uporabno znanost; ta podjetja so pripravljena tudi takoj prispevati denar za take raziskave. Razumljivo je pa tudi, da so podjetja popolnoma nezainteresirana za razne teoretične raziskave oziroma za znanost, ki ne prinaša nobenega napredka, ampak samo omogoča izživiljanje nekaterih znanstvenikov.

Dipl. ing. Mitja Šipek je predaval o možnosti kvantitativne kontrole valjanih proizvodov na površinske napake. Vse te raziskave je ing. Šipek izvajal s sodelavci v Železarni Ravne od topilnice do defektografskega laboratorija. Za prakso je ta raziskava posebno pomembna, saj bo mogoče ugotavljati velikost in globino razpok na gredicah. S to metodo bomo dooločali, kje in koliko je potrebno odbrusiti gredice, da bodo čiste. To pa predstavlja pocenitev proizvodnje, saj bo obseg brušenja znatno manjši, istočasno pa bo mogoče odkriti izvor vzrokov za razpoke na gredicah. Možno bo ugotoviti, ali je ta vzrok — prelita površina, slaba površina kokile ali zavaljanje, slabo segrevanje itd. S postopno odstranitvijo napak je mogoče delno eliminirati ali vsaj znatno omejiti izredno drago brušenje gredic v valjalni.

Poleg teh predavanj so bila še nekatera s področja barvne metalurgije, kar pa za naše podjetje ni toliko zanimivo.

Celotno posvetovanje metalurgov v Mariboru je izzvenelo v to, da morata raziskovanje in znanost biti izključno uporabna. Od razvojnih oddelkov pa je največje priznanja požel razvojni oddelek Železarne Jesenice s svojimi raziskavami.

Rado Jelerčič dipl. ing.

MEDNARODNA LETNA ŠOLA »AMPÈRE SCHOOL«

Od 2. do 13. septembra je bila v Baškem polju mednarodna letna šola »Pulzna magnetna in optična resonanca«, ki sta jo letos v naši državi organizirala Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo ter inštitut »Jožef Štefan« iz Ljubljane.

Šola se imenuje »Ampère School« in jo organizirajo vsako leto v drugi državi pod pokroviteljstvom mednarodne zveze za magnetno resonanco (The International Union of Magnetic Resonance). Namen šole je, da seznanja mlade fizike z novimi teoretičnimi in eksperimentalnimi dosežki na področju magnetne resonance.

Letos se je udeležilo okrog 130 fizikov, od tega dvajset iz Jugoslavije. Preda-

vanja je pripravilo enaindvajset priznanih znanstvenikov iz Evrope in Amerike. Solo je otvoril častni gost, Nobelov nagrajenec A. Kastler iz Pariza.

Predavatelji so nas v svojih referatih seznanili, kako s primernimi pulzi elektromagnetnega valovanja v radijskem, mikrovalovnem in optičnem področju frekvenc dosežemo koherentna stanja jedrskih in elektronskih spinov v zunanjem statičnem magnetnem polju. Več predavateljev je obravnavalo tudi uporabo teh metod pri raziskavi fizikalnih lastnosti trdnih snovi, tekočih kristalov, tekočin in bioloških sistemov.

Predavanja so bila dopoldne in popoldne, večerni čas pa je bil namenjen izmenjavi strokovnih mnenj in diskusijam med udeleženci.

Mirko Pikalo, dipl. ing.

POSVETOVANJE O NOVIH METODAH TOPLLOTNE OBDELAVE

V Herceg Novem je bilo od 21. do 23. oktobra posvetovanje o novih metodah toplotne obdelave kovin v tehničnih plin in vakuumu. Organizator posvetovanja je bilo Društvo inženirjev in tehnikov za zaščito materiala Srbije pod pokroviteljstvom Naftagasa iz Novega Sada. Na posvetovanju je bilo v celoti podano 8 obsežnih referatov v glavnem nemških avtorjev (6), ki so obravnavali predvsem nove naprave za toplotno obdelavo v atmosferi zaščitnih plinov in vakuumu, naprave za cementacijo, primere uporabe itd.

Zanimiva je bila diskusija, ki je pokazala različnost gledanja na toplotno obdelavo v kalilnih eno in dvokomornih avtomatih in v konti pečeh. Posebne pozornosti je bila vredna tudi informacija o izkušnjah in novostih s področja »durferrit« tehnike solnih kopeli ter problem zastupljanja cianidnih ostankov soli ozir. odpadnih vod v ZR Nemčiji.

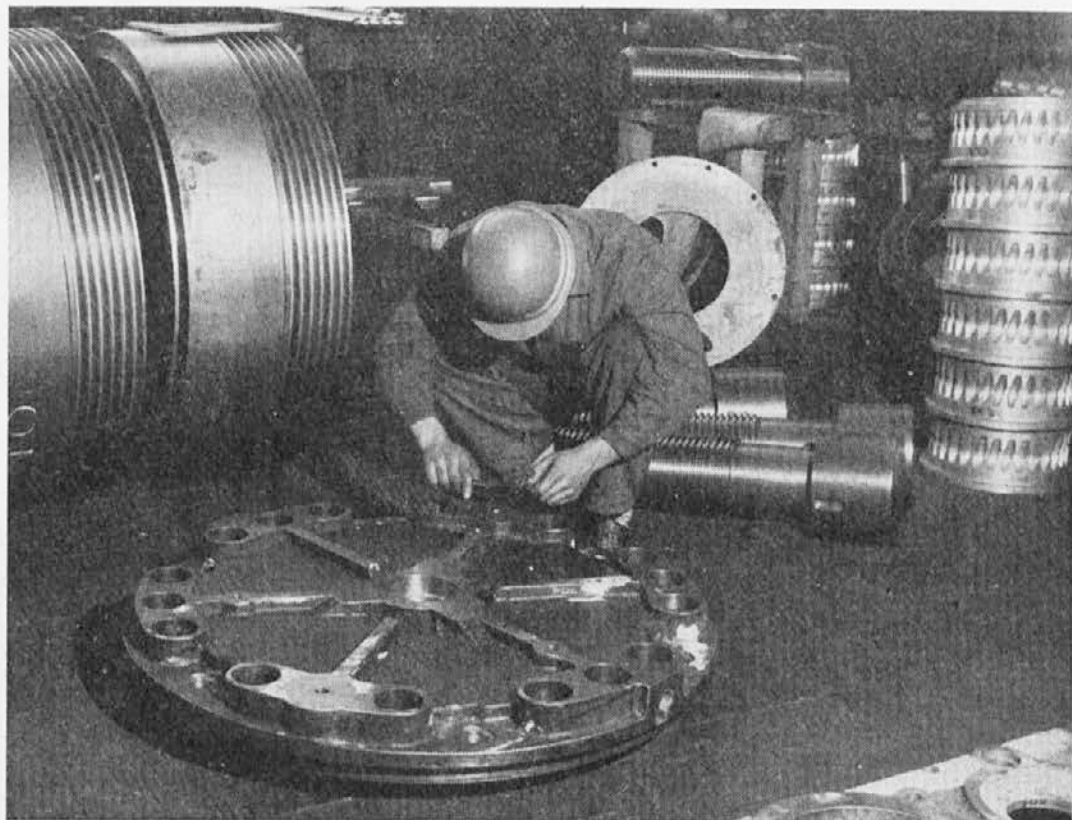
Posvetovanja se je udeležilo ca. 130 udeležencev iz Jugoslavije pa tudi nekateri posamezniki iz Avstrije in ZR Nemčije. Popoldanski prosti čas je omogočil navezavo kontaktov med udeleženci posvetovanja in istočasno osebno izmenjavo izkušenj na področju termične obdelave ter tudi možnosti oskrbe z materialom.

Posvetovanje je bilo v znanstvenem centru v Herceg Novem, ki skuša z organizacijo podobnih posvetovanj v predsezoni in po njej izkoristiti prenočitvene kapacitete, ki v omenjenem centru niso majhne. Na razpolago je tudi velika predavalnica za ca. 200 poslušalcev z vso potrebno opremo za simultano prevajanje v več jezikov, njej pa se bo drugo leto pridružila še ena s ca. 500 sedeži.

Organizator tega srečanja se je potrudil in vsa predavanja tudi izdal v posebnih skriptih, ki jih je dobil vsak udeleženec posveta in so na razpolago v naši strokovni knjižnici.

Splošno mnenje o posvetovanju pa je bilo, da bi ga bilo potrebno razširiti in nanj povabiti tudi druge inozemske strokovnjake s področja proizvajalcev naprav in same termične obdelave.

Inž. Vlado Strahovnik

Jeklena »zvezda«

DELAVCI VZMETARNE SO ZBOROVALI

Na zahtevo delavcev vzmetarne je njihov sindikalni zaupnik koncem meseca oktobra sklical sestanek, katerega so se udeležili tudi vodja SMO, predsednik sindikalnega odbora SMO in sekretar ZK SMO.

Zakaj so delavci vzmetarne zahtevali sestanek, kaj so hoteli zvedeti in o čem so se hoteli pogovoriti?

— Delavci vzmetarne so zahtevali pojasnilo v zvezi z nizkimi dohodki, ki so jih prejeli 15. oktobra, ker so ti osebni dohodki resno ogrozili tiste sodelavce, ki imajo številnejše družine.

— Nakazali so problematiko nekaterih delovnih mest, kjer delavci delajo v zelo slabih pogojih (predvsem pri lakiranju vzmeti, zaradi plina in prevelikih fizičnih naporov).

— Opozorili so na zastarel strojni park in s tem v zvezi na težje delo, slabo doseganje norm in slabšo kvaliteto.

— Na dotrajano orodje in naprave in na slabo oskrbo nekaterih delov iz centralnega skladišča.

O teh bistvenih vprašanjih so se konkretno in obširno pogovorili ter sklenili, da se bodo aktivno vključili v delo za odpravo nekaterih problemov v svojem obratu in pomagali na vseh področjih za ustvarjanje boljših delovnih rezultatov.

— Predvsem se bodo potrudili, da bodo dosegli in presejali norme povsod, kjer je to mogoče, seveda pa morajo biti norme realne.

— Zmanjševali bodo neuspelo proizvodnjo in s tem izboljšali kvaliteto in dvignili produktivnost dela.

Želijo pa:

— da se izboljšajo pogoji dela, obnovi strojni park, priprave in orodje,

— da se večkrat pogovorijo z vodstvom SMO na takih ali podobnih sestankih, ker

se na takih sestankih lahko odpravijo razni problemi ter zahtevajo:

— da se delavcem, ki se bodo posebno trudili in dosegali dobro kvaliteto dela, v skladu s pravilnikom pri izračunu OD upošteva faktor kvalitete,

— da se jim dodeli več sredstev iz amortizacije za obnovo strojnega parka in o tem vprašanju odločno podpirajo stališča ZK SMO,

— da vodstvo podjetja poskrbi za to, da bodo OD bolj stabilni, brez večjih nihanj in v skladu z življenjskimi stroški.

Menimo, da so stališča vzmetarjev jasna, spoštovanje vzbuja zavest in želja odpraviti notranje probleme z lastno ustvarjalno močjo, seveda pa so o rešitvi nekaterih vprašanj na potezi tudi drugi.

-ae-

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 5040 Winer B. J., Statistical Principles in Experimental Design 1970.
- 5041 Handbuch für die Schweisstechnik 1969
- 3587/209 Trbižan M., Kompleksne raziskave livarskih peskov 1971. II., III., IV.
- 5042 Elektronski računalniki 1971.
- 5043 Lempel I., Varjenje v sačiti CO₂ 1971.
- 5044 Metalurški rečnik iz oblasti crne metalurgije 1971.
- 5045 Wolsey W. H., Die elektrische Heizungs und Klimaregelung 1968, 9. I., II.
- 4907 Kako deluje? II. 1971
- 5046 Dodd K. N., Computer Programming and Languages 1969.
- 5047 Cusick C. F., Flow Meter Engineering Handbook 1968.
- 5048 Tucker G. K., A Simplified technique of Control system Engineering 1962.

- 5049 Gregory M. S., Simple Digital Computing examples 1971.
 5050 Groh H., Digitaltechnik I., II., III. 1969.
 5051 Štruel E., Optimizacija proizvodnje v livarni 1971.
 3587/214 Mesto raziskovalne dejavnosti v črni in barvni metalurgiji v SRS v okviru srednjeročnega programa razvoja 1971.
 5052 Leithe W., The Analysis of Air Pollutants 1970.

STROKOVNI ELABORATI

- 5000/127 Juraja A., Planiranje in analiza stroškov energetskih obratov po direct costing metodi 1971.
 5000/128 Rozina M., Obdelava sistemacije vzdrževanja elektronskih naprav v kemijskem laboratoriju 1970.
 5000/129 Potočnik J., Elektromotorski pogoni 1971.
 5000/130 Potočnik S., Zavarovanje in delavsko samoupravljanje 1971.

- 5000/131 Gostenčnik N., Stiloskopsko dolečevanje Cr v jeklih Železarne Ravne 1971.
 5000/132 Grobelnik N., Splošna evidenca in korespondenca obračuna STPO 1971.
 5000/133 Hovnik M., Saldokonti kupcev ter povezava teh s komercialno 1971.
 5000/134 Koželnik J., Statistična analiza problematike odstopanj vsebnosti Mn 1971.
 5000/135 Rus R., Obračun osebnih dohodkov in proizvodnja valjarne 1971.
 5000/136 Ukmar Vera, Organizacija podjetja — proizvodni sortiment 1971.
 5000/137 Pandel D., Potrošniška posojila v oddelku za obračun osebnih dohodkov 1971.
 5000/138 Vodušek A., Prilagoditev in meritev magnetnih ojačevalnikov in selsynov na enosmernih pomožnih pogonih bločne proge 1971.
 5000/139 Vidrih A., Organizacija in vodenje saldokontov 120 1971.

KULTURNA KRONIKA

RAZSTAVA FRANCA BOŠTJANA

Dne 5. novembra je bila odprta v Slovenj Gradcu skupna razstava kiparja Janca Dolenca in slikarja Franca Boštjana, našega sodelavca. V času ko to pišemo, še ne vemo, kakšen bo odmev razstave v javnosti ne kakšna bo sodba umetnostnih kritikov v časnikih. Poznamo pa Boštjanova dela in vemo, kako stroga merila postavlja razstavljalcem ravnatelj Umetnostnega paviljona v Slovenj Gradcu slikar Pečko, zato lahko kljub temu poskušamo ovrednotiti razvojno stopnjo, na katero se je do letos s trdim delom kot nujnim dodatkom svojemu talentu povzpel Boštjan.

Ob koncu sezone je letos priredil samostojno razstavo v Kranju, nato se je udeležil mednarodne slikarske kolonije v avstrijskem Šmohorju v Zilji, v svojem prostem času se je avgusta udeležil letošnje ravske slikarske kolonije, v okviru katere bo konec tega meseca na Ravnah tudi razstavljal. Torej leto izredne delavnosti in izjemnega navora. Zavest, da mora opravičiti zaupanje, ki so mu ga prireditelji obeh kolonij izkazali, ter tovariška »konkurenca« akademskih slikarjev, vse to je zelo verjetno odločilno pomagalo, da je Boštjan odločneje kot doslej vnesel v svoje slikanje svoj temperament, premagal prirojeno nagnjenje do detajlov, s katerimi je doslej ustvarjal sicer imenitne risbe, pa manj uspešna olja, ter dal svojemu delu zamah. Tako je tisto žlahtno, kar se je dotlej tu in tam pri njem bolj nakazovalo kot prevladovalo, zraslo v stil, enoten v vseh razstavljenih delih, izraz, ki ga je slikar dolgo iskal in naposled našel, pri katerem se je ustalil in od koder bo morda iskal čez čas naprej, morda pa ga bo le poglobljal in žlahtnil.

Motivno se Boštjanov svet ni spremenil. Še vedno je predvsem slikar koroške pokrajine in kmečke arhitekture. Še vedno ga privlači svet med Peco in Uršljo goro, čeravno je tudi v Ziljski dolini nastalo nekaj imenitnih olj in pastelov. Toda ta svet

je v letošnjem ciklu veliko bolj osebno doživet in osebno podan kot v prejšnjih delih. Pri vsakem motivu posebej je zajeto njegovo bistvo, naslikano v odločnih potezah, v samosvoji skladnosti barv, ki to bistvo podajajo. Je to sicer še zmeraj realizem, vendar zelo moderniziran in zelo osebno podan.

Stvar strokovne kritike je, da bo ovrednotila razstavljen olja, pasteje, akvarele in risbe, mi lahko le želimo, da bi bila ocena objektivna, nič drugega, saj potem slaba ne bo mogla biti. Seveda pa našemu slikarju ob tej priložnosti tudi iskreno čestitamo k uspehu, ki si ga je pošteno zaslužil.

RAZSTAVA SLIKARSKE KOLONIJE RAVNE 71

Po naključju je tokrat v kulturni kroniki beseda samo o razstavah. To pa zato, ker bomo o gostovanju avstrijske godbe na pihala pri nas ter o gostovanju naše gledališke skupine v Nemčiji pisali v 4. št. Koroškega fužinarja, ki bo izšla čez deset dni.

Razstava del, ki so nastala v letošnji slikarski koloniji, bo odprta pred državnim praznikom v petek 26. novembra v študijski knjižnici na Ravnah. Čeprav bodo k ogledu posebej vabili plakati ter bo na razpolago tudi razstavni katalog s podatki o slikarjih s po eno reprodukcijo razstavljenih slik, vabimo k ogledu tudi tu.

Slikarsko kolonijo je priredila naša železarna zato, da bi železarji videli, kakšna je naša tovarna, so naši kraji v umetniški upodobitvi. Razstavo prireja naša železarna zato, da bi si jo ogledalo čimveč sodelavcev. Nobene vstopnine ni, samo na grad je treba stopiti 26. novembra zvečer ali kak dan pozneje tja do 4., 5. decembra pa si ogledati, kar je komu všeč. Čim več nas bo prišlo, tem bolj bo slikarska kolonija dosegla svoj namen, tem lažje bomo prihodnje leto vabili druge slikarje na Ravne ter se menili z njimi in odprli na

Dan mrtvih

stežaj vrata likovni umetnosti na Koroškem.

Tako vabimo, ker iskreno verjamemo, da na tej razstavi je kaj videti in ker nimamo vsak dan priložnosti gledati dela mojstrov, kot so Perko, Pandur, Polak, Ravninar, Seljak in Vidic, pa da nas ob njih tudi našega Boštjana ni treba biti sram.

n. r.

KAJ BOMO BRALI V 4. ŠT. KOROŠKEGA FUŽINARJA

V 4. št. Koroškega fužinarja, ki bo izšla nekaj pred državnim praznikom, bomo lahko najprej brali nekaj še neobjavljenih spominov na težke dni okupacije ter iz njih spoznali usode naših preprostih ljudi. Z dogajanji v občini nas bodo seznanili prispevki iz naših krajevnih skupnosti (tu predstavljamo delo krajevnih skupnosti Prevalje in Ravne), načrt vzgojno varstvenih zavodov, uspehi zavoda za delovno usposabljanje mladine v Črni ter program delavske univerze Ravne za sezono 1971/72. Strokovnjaki iz železarne so prispevali povzetke svojih strokovnih razprav iz Železarskega zbornika ter članke o računalnikih in o švedskem načinu proizvodnje brzoreznejih jekel.

Zanimivi so podrobni prikazi dela guštanjske zadružne klavnice iz dobe med obema vojnama ter prizadevanja za gradnjo hiralnice in bolnišnice v istem času, pa še seznam zaščitenih znamenitosti v naši občini, od redkega starega drevja do pomembnih stavb. Profesor dr. Janko Kotnik objavlja nadaljevanje svojih ruskih spominov, zabeležen pa bo tudi desetletni jubilej ravskega urbanističnega biroja.

Kot zmeraj zaključujejo številko zapisi o športu in kulturi (tokrat posebej raznovrstni), besede na grobu ter drobne zanimivosti od tu in tam.

Kljub vsem mogočim podražitvam je cena Koroškemu fužinarju (nad 30 velikih strani) še zmeraj samo 1 dinar.

ŠPORTNE VESTI

ATLETIKA TUDI NA PREVALJAH

Prevalje so bile 3. oktobra praznično odete v zastave, ki so veselo plapolale v rahlem vetriču in naznanjale vsaj za prevaljske športnike in vso mladino velik dogodek. Da bi bilo na tem vse še bolj svečano, je nastopila tudi njihova godba na pihala v novih uniformah, ki je igranje strumno korakala po cesti — nanovo asfaltirani — na stadion. Tu je že bilo zbrano veliko ljubiteljev športa — zlasti atletike, zbrane pa so bile tudi atletske reprezentance Pomurja, Dravske in Šaleške doline ter naše Koroške.

Drugo pokrajinsko srečanje Pomurje, Šaleška dolina, Koroška, ki se mu je tokrat prvič pridružilo še Dravsko polje in katere domačin je bil Koroški atletske klub, je bilo letos na Prevaljah ob otvoritvi novih atletske naprav na njihovem stadionu. Seveda moramo za to ureditev čestitati Prevaljčanom, predvsem njihovi krajevni skupnosti ter telesnovzgojnemu in športnemu društvu Korotan. Lepo so namreč uredili naprave za skok v višino in daljino ter za met krogle in tako atletske stezi pridjale še najnujnejše atletske naprave, ki pomenijo veliko za razvoj atletike na Prevaljah, omogočajo pa tudi izvedbo večjih atletske prireditvev.

Prvo atletske tekmovanje na Prevaljah je ob organizaciji Koroškega atletskega kluba in ob pomoči športnih funkcionarjev s Prevalj popolnoma uspelo. Želimo si lahko samo, da bi bilo takih prireditvev še več, predvsem pa to, da bi prevaljska mladina pridno izkoriščala pridobljene naprave.

Prvo violino na tem tekmovanju so igrali atleti atletskega kluba Velenje, ki so zastopali Šaleško dolino in velenjske rudarje, saj so na svojih trenerkah nosili napis tega kolektiva. Tudi tekmovalci koroškega atletskega kluba so na svojih majicah nosili zaščitni znak železarne na Ravnah, ki je tako dokazala, da ji poleg drugih športov tudi razvoj atletike nekaj pomeni. Za ta njen dokaz iskrena hvala.

Pred pregledom rezultatov samo še ugotovitev, da je bila ta prireditvev po izjavi delegata Atletske zveze Slovenije v letošnjem letu najbolj obiskana atletske prireditvev v Sloveniji. Prevaljčani — iskrene čestitke!

Rezultati ženske:

Vodiškova (Šaleška) je zmagala v teku na 60 metrov, naša najboljša pa je bila Gajškova na 5. mestu. V teku na 100 m je zmagala Pesjakova (Šaleška) naša Kadiševa pa je bila tretja. V teku na 400 m je zmagala Topolškova (Šaleška), Kadiševa pa je bila zopet tretja. Edino zmago za Koroško je dosegla Praperjeva in tudi naša druga tekmovalka v tej disciplini Cizerlova je bila solidna z doseženim 4. mestom.

Pri skoku v višino je zmagala Platovškova (Šaleška), naša Fajmutova pa je bila četrta. V daljino je najdlje skočila Dolarjeva (Šaleška), naša Jeseničnikova pa je bila tretja. Pesjakova (Šaleška) je bila najboljša pri metu krogle, naša Lidija Večko pa je bila druga. Tudi v štafetnem

teku 4 × 100 m so zmagale predstavnice Šaleške doline, naše Kadiš, Gajšek, Preglav in Kopriva pa so bile druge.

Zanimivo in seveda pohvalno za AK Velenje je, da so osvojile njihove predstavnice kar vsa prva mesta razen v teku na 800 m, kjer je bila naša Praperjeva boljše od njih in zato tudi ni čudno, da so z velikim naskokom v točkah osvojile prvo mesto. Naše so bile tretje, zadnje pa predstavnice Pomurja.

Moški:

Stanko (Dravsko polje) je bil najboljši v teku na 100 in 400 m. Naš Smoning pa je bil 4. na 100 m ter 6. na 400 m. Balek (Pomurje) je bil najhitrejši v teku na 3000 m, naš edini predstavnik Črešnik pa peti. Na 1500 m je zmagal domačin Gutman, naš drugi tekmovalac Praper pa je bil četrta. (To je bila tudi edina zmaga naših pri moških).

Pri skoku v višino je zmagal Medvešek, naš Dobovišek pa je bil četrta. V daljino je najdlje skočil Bole (Šaleška), naš Selič pa je bil četrta. Glažar (Pomurje) je zmagal v metu krogle, naš Gregorc pa je bil šesti. V štafetnem teku je zmagalo zastopstvo Dravskega polja, naši v postavi Smoning, Javšnik, Sajtl in Kožuh pa so bili drugi.

Ekipno so zmagali tudi pri moških atletiki iz Velenja, naši pa so se zaradi zares skromnih rezultatov morali zadovoljiti z zadnjim mestom.

Napisati je potrebno še to, da sta vsako področje v vsaki disciplini zastopala dva tekmovalca in ena štafeta pri moških in ženskah.

Če smo organizatorjem, predvsem pa Prevaljčanom za njihov delež na tej prireditvi lahko čestitali, ne moremo našim tekmovalcem. Res je sicer, da je to zelo mlada ekipa, ki se je tudi srčno borila, vendar bo potrebno še veliko delati, da bodo tudi rezultati boljši. Sicer pa je vsak

začetek težak in te vrstice nikakor ne pomenijo graje, temveč le ugotovitev, ki naj vzpodbudi še k bolj trdemu delu.

ČUVAJMO NAŠE OBJEKTE

Vedno in povsod ugotavljamo, da imamo premalo športnih objektov, predvsem telovadnic. Vprašanje pa je, kako se v teh objektih obnašamo, kako jih čuvamo in predvsem, kako jih vzdržujemo? Spodnja telovadnica (ob železarni) ni samo od zunaj bolj podobna zanikni zgradbi, ki že dolgo kliče po ureditvi, ampak je tudi od znotraj vse prej ko urejena.

Polomljene klopi in vrata brez kljuk pač niso v ponos vsem tistim, ki to telovadnico uporabljajo, še manj pa tistim, ki bi jo morali vzdrževati.

-ate-

SREČANJE DIJAKOV RAVENSKE GIMNAZIJE Z DIJAKI SLOVENSKE GIMNAZIJE IZ CELOVCA

26. oktobra 1971 je bilo na Ravnah na pobudo ObZTK in pod pokroviteljstvom TRO (Tovarne rezalnega orodja) Prevalje prvo srečanje med slovensko gimnazijo iz Celovca in gimnazijo Ravne na Koroškem. Srečanje je bilo na športnem področju, in sicer v nogometu (fantje), košarki (dekleta) in v atletiki (fantje in dekleta).

Rezultati:

Atletika:

100 m (dekleta): 1. Marica Tischler (Celovec) 14,0, 2.—3. Ivanka Kadiš in Irena Jež (obe Ravne) 14,1, 4. Magda Koren (Celovec) 14,5, 5.—6. Erika Ferro (Celovec) 15,0 in Marjeta Preglav (Ravne) 15,0.

100 m (fantje): 1. Marjan Smonig (Ravne) 12,1, 2.—3. Peter Javšnik in Boris Selič (Ravne) 12,3, 4. Karl Wutte (Celovec) 13,0, 5. Christian Schellander (Celovec) 13,3, 6. Dušan Schlapper (Celovec) 13,4.

400 m (dekleta): 1. Danica Praper (Ravne) 62,0, 2. Sonja Cizerl (Ravne) 64,1, 3. Cvetka Britovšek (Ravne) 68,4, 4. Marica

Posvetovanje sodnikov

Zbor pri spomeniku

Tischler (Celovec) 72,3, 5. Magda Pörsch (Celovec) 77,0.

1000 m (fantje): 1. Branko Praper (Ravne) 2:49,2, 2. Srečko Krevh (Ravne) 2,52,9, 3. Norbert Rodošek (Ravne) 2,54,7, 4. Vinko Weiser (Celovec) 3,02,4.

Štafeta 4 × 100 m (dekleta): 1. Ravne (Cizerl, Jež, Praper, Kadiš) 55,5, 2. Celovec (Tischler, Waldhauser, Koren, Pörsch) 1,02,0.

Štafeta 4 × 100 m (fantje): 1. Ravne (Rožej, Selič, Javšnik, Smonig) 48,6, 2. Celovec (Schellander, Schlapper, Blažej, Wutte) 51,1.

Košarka (dekleta): Gimnazija Ravne : slov. gimnazija Celovec 46 : 17 (26 : 5).

Nogomet (fantje) — uradni rezultat: gimnazija Ravne : slov. gimnazija Celovec 2 : 2 (0 : 2), streljanje enajstmetrovk: gimnazija Ravne : slov. gimnazija Celovec 8 : 7.

Končni vrstni red in število točk: 1. gimnazija Ravne 72 točk, 2. slovenska gimnazija Celovec 52 točk.

Srečanje je bilo nadvse pristrčno. Po končanem tekmovanju sem se pogovarjala z nekaterimi dijaki in profesorji telesne vzgoje na celovski in ravenski gimnaziji. Zanimalo me je predvsem, kako so se dijaki pripravljali na to srečanje in ali so z njim zadovoljni.

Milica Smole (dijakinja celovške gimnazije): »Vesela sem, da je do tega srečanja prišlo in želim, da bi se še večkrat sestali. Za to srečanje smo se pripravljali le dva tedna. Največ težav smo imela dekleta s košarko. V tem kratkem času smo se učile osnove — osnovnih pravil igre. Ker nimamo profesorice telesne vzgoje, smo prosile za pomoč tovariše, ki sicer poučujejo fante. Danes smo spoznale, da so naše nasprotnice precej bolj spretno in hitre v igri — bolje obvladajo tehniko igre.«

Milan Kupper (prof. telesne vzgoje na celovski gimnaziji): »Za srečanje smo se pripravljali le kratek čas in še to le v okviru naših možnosti, ki pa so vse prej kot ugodne. Nimamo svojih prostorov. Najbolje je pri nas z nogometom, ki ga

fantje največ igrajo. Danes bi morali zmagati...«

Anton Malle (prof. telesne vzgoje na celovski gimnaziji): »Trenirali smo enkrat na teden — 2 uri in še to le v okviru rednega pouka telesne vzgoje. Nisem imel možnosti, da bi zbral vse dijake — tekmovalce skupaj na trening. Najteže je bilo dekletom, ki nimajo za pouk telesne vzgoje ustrezno izobražene učiteljice. Prosile so za pomoč in kolikor se je v tem času dalo, sva jih s prof. Kupperjem naučila pravil igranja.«

Med gostitelji sem poiskala Janka Kotnika (profesorja telesne vzgoje in mentorja ŠSD). Bil je nasmejan in zadovoljen. Kako tudi ne. Dejal je: »Vesel sem. V atletiki in košarki sem sicer pričakoval zmago, medtem ko v nogometu ne, ker so gostje v tej panogi boljši nasprotniki. Res, za vadbo imamo boljše pogoje kot dijaki slovenske gimnazije v Celovcu. Sicer pa naš namen ni bil dvoboj v pravem pomenu besede. Želeli smo, da bi bilo to prijateljsko srečanje — da bi naši dijaki navezali tesnejše stike z dijaki celovške gimnazije. Navsezadnje pa rezultati tekmovanja niso važni...«

Dušan (dijak 4. letnika ravske gimnazije): »Tega srečanja smo si vsi zelo želeli. Zadovoljni smo z zmago, čeprav v nogometu nismo računali nanjo — ves čas so bili gostje boljši nasprotnik, vendar smo mi imeli več sreče... Podobnih srečanj si še želimo.«

Srečanje je torej uspelo in tako gostje kot gostitelji so bili zadovoljni. Ni treba posebej poudarjati, da ni šlo le za borbe na igriščih, ampak je bilo to nekaj več... Dijaki z obeh strani meje so spoznali, da jih družijo ne le mladost, temveč tudi pripadnost isti narodnosti.

M. M.

POHOD PO POTEH KOROŠKIH PARTIZANOV

V počastitev 30. obletnice ustanovitve OF, krajevnega praznika Raven in prve obletnice razvitja odredovega prapora je

organiziral taborniški odred »Koroških jeklarjev« Ravne dvodnevni pohod PO POTEH KOROŠKIH PARTIZANOV 9. in 10. oktobra 1971. Tega pohoda so se udeležili taborniki iz odredov: »Koroških borcev« Dravograd, »Severnih kurirjev« Slovenj Gradec, »Koroških jeklarjev« Ravne na Koroškem. Vse te taborniške enote so predstavljale »Koroško brigado«, ki jo je vodil štab. Za štab bataljona pa so bili imenovani:

komandant JOŽE ŠULER, pomočnik OTOKAR PRAPER, načelnik MILAN KLEMENC, komisar VIKTOR ČEH.

Vseh 76 udeležencev tega pohoda se je zbralo 9. oktobra ob 7. uri pred ravenško avtobusno postajo, odkoder so krenili proti Malgajevemu spomeniku na Dobrihah, kjer jim je tov. Ivan Kokal opisal boje za severno mejo in obudil spomin na velikega koroškega borca Franja Malgaja.

Nadaljevali so pot skozi Dobrije proti Sv. Neži in se pri Vrhnjaku poklonil spominu padlim med NOB. Nadaljnja pot jih je vodila h Kefrovemu mlinu, kjer jih je že čakal tov. Ivan Kokal in jim pripovedoval o zgodovinskih dogodkih izpred štirih desetletij. Brigada je potem nadaljevala pot na Prežihovo in se ustavila pred spominskim obeležjem velikega koroškega pisatelja Prežihovega Voranca, v Kotljah obiskala njegov grob in postala pred spominskim obeležjem pod lipo pri obzidju pokopališča. Brigada je nadaljevala pot proti Kozarnici, kjer je bil med NOB partizanski bunker okr. Dravograd. Med potjo se je brigada ustavila pri Prežihovi rojstni hiši. S Kozarnice je brigada nadaljevala pot k Jurčku in se tod tudi ustavila.

Komisar brigade Viktor Čeh je med potjo ob vsakem spominskem obeležju poročal o zgodovinskih dogodkih iz naše NOB. Njegovo poročanje je med mladimi naletelo na ugoden odmev, saj so se zelo zanimali za podrobnosti dogodkov.

Od kmeta Jurčka pa je brigada krenila po strmi poti, katero so krstili za »kozje steze«, h kmetu Ošvenu, kamor je prispela ob 17. uri popoldne. Tod so udeleženci pred večerjo in spanjem zakurili velik kres, ob katerem so veselo zaplesali, peli in se nasmejali.

V nedeljo, 10. oktobra 1971 so vstali ob 6. uri zjutraj, pospravili in po zajtrku s pesmijo nadaljevali pot, ki jih je vodila mimo Lubasove domačije, kjer so obiskali spomenik padlega koroškega aktivista Polmeta Eberla-Jamskega, pozdravili pa tudi tov. Floro. Po obisku tega spominskega obeležja je brigada krenila proti Navrškemu vrhu. Med potjo so se jim pridružili še medvedki in čebelice odreda »Koroških jeklarjev« z Raven ter taborniki s svojimi MČ iz Dovž in Podgorja, ki so prej sodelovali na slavnostni paradi po Ravnah.

Tako je slednjič prikorakala pred slavnostni prostor ob spominskem obeležju kar 150-glava brigada mladih in z gromkim pozdravom ZDRAVO, ki ga zmorejo le mlada grla, pozdravila vse udeležence slovesnosti ravskega krajevnega praznika. Po slovesnem nagovoru tov. Antona Vušnika-Rastka in kulturnem programu je taborniška delegacija položila venec k spomeniku ter s tem zaključila svoj pohod.

Po zapiskih komisarja Viktorja Čeha obnovil Karlo Krevh

TELESNA VZGOJA NA NAŠI OSNOVNI ŠOLI

Ko so na Ravnah nastajale šole — osnovna šola, gimnazija, šolski center, ob njih niso nastajale telovadnice. Do zgraditve doma telesne kulture je morala dvorana TVD Partizan gostiti od šolarjev do športnikov vse. Ko je na Čečovju rasla nova osnovna šola, pri gimnaziji pa DTK, ob osnovni šoli ni zrasla tudi telovadnica, češ: DTK bo dal prostora za vse.

Danes imajo v DTK telovadbo osnovna šola, gimnazija, šole šolskega centra, Fužinar s svojimi klubi, plavalna šola. Na šolarja oziroma dijaka pride okoli 0,30 m² pokritega telovadnega prostora, medtem ko je norma okoli 1,70 m².

Ker dostikrat slišimo, da velja resnica, »kar se Janezek nauči, to Janez zna«, tudi za telesno vzgojo, pogledjmo, v kakšnih okoliščinah se telesno vzgajajo šolarji ravenske osnovne šole.

1., 2. in 3. razredi, ki imajo pouk v stari osnovni šoli, uporabljajo telovadnico Partizana in imajo razmeroma najbolj normalne pogoje za telovadbo. Šest 4., pet 5. in petnajst oddelkov višjih razredov uporablja DTK, kjer so telovadnice in zimski bazen.

Kadar imajo ti oddelki pouk v dopoldanski izmeni, je tudi telovadba še kar normalna, če seveda ne smatramo, da je normalno skoraj pol telovadne ure uporabiti za pot s šole do DTK, za slačenje in oblačenje ter pot nazaj. Vsak drugi teden, ko imajo ti razredi pouk v popoldanski izmeni, so pogoji slabi.

V veliko telovadnico ali v bazen imajo šolarji dostop le do 16. ure, ob sredah in petkih celo le od 14. do 16. ure. Sicer telovadijo na balkonu ali v mali telovadnici, ki ima pod iz ploščic vinaz in je prehodni prostor do strelišča. Tako se na površini 60 oziroma 80 m² nagnete do 70 otrok s tremi telovadnimi učitelji (velika telovadnica ima površino okoli 450 m²).

Da otroci nasploh šolske telovadbe nimajo posebno radi, postane torej razumljivo, čeprav k majhni priljubljenosti predmeta spada še nepopularni način ocenjevanja, ki naj bi ga v prihodnjem šolskem letu zamenjale opisne ocene.

Res je, da vse leto ni tako, ker je ob primernem vremenu telovadba tudi na prostem, toda pouk se prične jeseni in konča na pragu poletja, tako da je večinoma le vezan na telovadnice, tu pa je stanje slabo. Smo torej pred dejstvom, da za množično osnovno telesno vzgojo na Ravnah ni dobro poskrbljeno, prav tako pa zaenkrat ni upanja, da bi se kmalu kaj spremenilo na bolje, čeprav se seveda razen o prioritetni lestvici športov na Koroškem da govoriti tudi o prioritetenem razporedu uporabe prostorov DTK.

Prav tako je verjetno koristen tudi nauk, da se ne bomo več kdaj lotili gradnje kakšne šole brez ustrezne telovadnice.

M. K.

ZAHVALA

Poštenemu najditelju, ki se ni predstavil, se najlepše zahvaljujem za vrnjeno denarnico z dokumenti in denarjem.

Andrej Stiplovšek, upokojenec

Telefonski razgovori

s podrejenimi

s sebi enakimi

z nadrejenimi

DELOVNE NEZGODE V OKTOBRU 1971

Branko Čuk, kovačnica — pri zalaganju palic v peč si je poškodoval dlan desne roke.

Štefan Tominc, topilnica II — pri namješčanju vzvoda na ponovci mu je ta zdrsnil na roko in mu poškodoval sredinec.

Pavel Štefančič, špedicija — pri razkladanju veza gredic je ta zanihal in mu poškodoval levo nogo v gležnju.

Štefan Kresnik, čistilnica — pri zlaganju odlitkov mu je padel eden na nart desne noge.

Mato Maras, čistilnica — jeklen ulitek mu je padel na desno nogo in mu stisnil palec.

Franc Izak, livarna — pri prehodu prek valjčnice mu je spodrsnilo in si je pri padcu poškodoval koleno desne noge.

Marija Čeplak, kemijski laboratorij — pri odstranjevanju čaše izpred kuhalne plošče, v kateri je bila H₂SO₄, ji je ta zdrsnila iz rok, pri čemer se je opekla po desni roki.

Blagoje Stamenkovski, topilnica II — pri avtogenem rezanju starega železa mu je priletel delček v glavo.

Aleš Špegel, valjarna — pri adjustiranju valjanih palic se mu je železni drog skotalil na mezinec leve noge.

Ivan Knez, kovačnica — pri čiščenju škaže z vroče palice je dobil škažo v oko.

Leopold Črep, mehanska obdelovalnica — pri rezkanju vogalov na nožih za rezanje kokil si je poškodoval zapestje roke.

Anton Janet, mehanska obdelovalnica — pri premikanju transportnega vozička je zadel ob zarisovalno mizo in si poškodoval prstanec in mezinec leve roke.

Franc Kristan, špedicija — pri prehodu prek kupa valjanega jekla je stopil na palico, ta pa se je vdala, pri čemer ga je uneslo in je padel prek 90 cm visoke razkladalne rampe in si na robu betonskih stopnic poškodoval glavo.

Ferdo Paradiž, mehanska obdelovalnica — pri naravnavanju končnega nastavka ga je stisnilo za palec leve roke.

Ludvik Lakovšek, termična obdelovalnica — ko se je vračal z malice, se je z roko držal za vozeči vlačilec in se ob robniku ceste spotaknil, pri čemer mu je kolo vlačilca poškodovalo nart desne noge.

Jože Gros, centralno skladišče — pri prevažanju pločevine z viličarjem je ta zaradi labilne zloženosti, katero pa je hotel poravnati med premikanjem, zdrsnila z vilic in mu poškodovala levo nogo.

Milan Lužnik, termična obdel. — ko je hotel potegniti izpod stiskalnice nož compound, je sodelavec stisnil na vzvod stiskalnice, pri čemer mu je poškodoval sredinec desne roke.

Franc Jelen, promet — pri premiku vagonov je skočil z lokomotive in si pri tem poškodoval gleženj.

Obilna letina

Maks Frajdl, valjarna — pri predvaljanju je valjanec zadel ob masko valjnice prve dvizne mize. Pri tem ga je maska vrgla vzdolž dvizne mize, pri čemer si je poškodoval gleženj leve noge in prste na roki.

Karel Gostenčnik, mehanska obdelovalnica — pri ravnanju furnirskih nožev na hidravlični stiskalnici mu je nož zdrsil iz nastavka in ga udaril po rebrih.

Stanko Gostenčnik, livarna — pri avto-genem rezanju mu je padel tujek v oko.

OKTOBRA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Mihelač Franc — KV, Uršič Emil — KV, Osrajnik Drago — KV, Čekon Silvo — KV, Mori Vinko — KV, Čreslovnik Bogomir — KV, Mesner Ivanka — KV, Krajnc Friderik — KV, Mravljak Otilija — SS, Lačen Irena — SS, Sovič Mirko — PK, Pečnik Marjan — NK, Jeznik Ivanka — SS, Ternik Rudolf — KV, Stamenkovski Blagoj — PK, Valenti Jožef — KV, Ošlak Branimir — NK, Vušnik Srečko — KV, Vrabič Edi — KV, Hribernik Anton — PK, Bukovec Alojzija — SS, Potočnik Avgust — PK, Klep Štefan — NK, Korošec Ivan II. — KV, Majerič Stanislav — PK, Kokal Ivan II. — KV.

OKTOBRA SO ODŠLI IZ PODJETJA

Zagernik Mihael — KV, Smrekar Vladimir — PK, Huter Alfonz — KV, Kamnik Franc I. — KV, Stogart Roman — KV, Lauko Ivan — KV, Vačun Franc — PK, Škorjanc Ivan — KV, Mezner Ivan I. — KV, Lesnik Rudolf — NK, Bobek Albin — KV, Pepevnik Ivan — NK, Krpan Vlado — NK, Koležnik Mihael — NK, Špoljar Franc — PK, Topolovec Jože I. — KV, Ot Franc — NK, Terglav Leopold — KV, Pirnat Anton II. — NK, Grubešič Slavko — NK, Filip Maks — PK, Zaponšek Ferdo — PK, Polenik Albert — KV, Rožej Jože III. — PK, Starc Karel — PK.

Pod goro

NAŠI UPOKOJENCI

Mihael Zagernik, rojen 19. septembra 1913, v železarni od 6. maja 1941 dalje, nazadnje v gradbenem remontu kot tesar. Star. upokojen 1. oktobra 1971

Rudolf Lesnik, rojen 6. aprila 1914, v železarni od 1. marca 1952 dalje, nazadnje v livarni kot pom. delavec. Inval. upokojen 28. oktobra 1971

Ivan Škorjanc, rojen 7. junija 1916, v železarni od 4. junija 1946 dalje v gradbenem remontu kot zidar. Star. upokojen 8. oktobra 1971

Ivan Mezner, rojen 1. junija 1921, v železarni od 14. julija 1941 dalje v presledkih, nazadnje v kemijskem oddelku kot vzorčevalec. Inval. upokojen 12. oktobra 1971

Albin Bobek, rojen 17. marca 1913, v železarni od 30. julija 1938 dalje v presledkih v topilnici kot orodni kovač. Star. upok. 1. oktobra 1971

Maks Filip, rojen 11. oktobra 1915, v železarni od 6. novembra 1946 dalje v meh. delavnici, nazadnje kot brusilec. Inval. upok. 28. oktobra 1971

Franc Kamnik, rojen 30. septembra 1917, v železarni od 4. avgusta 1945 dalje, nazadnje v valjarni kot delovodja srednje in lahke proge. Star. upokojen 1. oktobra 1971

Greh in pokora

Učenec Talmuda je prišel k svojemu učitelju, da bi si olajšal vest:

»Rabi, grešil sicer nisem, ampak pokoril bi se rad vseeno.«

»Pokoril? Zakaj?«

»Nocoj, ko sem bil že v postelji, je prišla v mojo sobo služkinja.«

»Kakšna pa je?«

»Hvala, v redu!«

»Osel, mislim, če je lepa.«

»Ja — zelo lepa.«

»In potem?«

»Kaj pa naj bi bilo potem? Nič, pri moji veri čisto nič. Pa bi se le rad pokoril.«

»Če se hočeš na vsak način pokoriti, žri seno!«

»Kaj pa to pomeni? Mar sem osel, da naj žrem seno?«

»Če je bilo vse tako, kot si povedal, potem si osel — torej žri seno!«

ZA DOBRO VOLJO

Žeja

Bavarec: »Ali vam naše pivo ni všeč, da ste naredili tak kisel obraz?«

Prus: »Nisem žejen.«

Bavarec: »Ja, kaj pijete samo. tedaj, kadar ste žejni?«

Prus: »Seveda!«

Bavarec: »Kot živina!«

Brez razlike

Kaj imata skupnega devica in gospodična?

Hrepenenje po prvem.